Müsavat Mecmuası 1 Haziran 2024

müsavat

Mefkûre Nedir?

- Türk Milleti'nin Asıl Meselesi
- Osmanlıyı At Hırsızları mı Kurdu?
- Çağlar Açan Fetih
- İslam Harfleri ve Türkler
- İki Vatanperver Gencin Çekişmesi
- Medeniyet Avrupa mı?
- Bâb-ı Âli Baskını
- Türkiye'deki Herkes Türk'tür

SAYI 1

TAKDİM

Türk Milleti 21. asrın ekseriyetle bütün halklarının muzdarip olduğu hedonizmin pençesi altındadır. Devletimizin içinde bulunduğu asıl mesele, evvelce mefkûresizliktir. Nasılki bir insan gayesi olmadan yaşar ve böylece ölürse hiçbir şey başaramamış olur. Milletler de mefkûresiz kalınca bir muvaffakiyet elde edemezler. Atsız'ın mefkûresizlik bahsine en güzel misali; Alman işgali altındaki Çekoslovakya halkı ve Rus işgali altındaki Fin milletidir. Çekoslovakya'nın Alman işgaline karşı mukavemet göstermemesinin temel sebebi milli şuuru olmaması iken, Milli Şuuru olan Fin milleti Rus işgaline karşı üç ay boyunca direnebilmiş ve Ruslar bölgeden çekilmek zorunda kalmışlardır. Binaenaleyh Müsavat Mecmuası Türk milletine bir mefkûre kazandırmak amacıyla doğmuştur. Bilinen tarihimizin her evresinde büyük imparatorluklara sahip olmuş şanlı milletimizin ideali ve bizim mefkûremiz Türk'e bahşedilmiş olan topraklara hâkim olmaktır. Bu hakimiyet atalarımız nezdinde kimi zaman mavi göğün altında olan her yeri kendinin kabul eden Kut inancından kimi zaman da İslamiyet sancağını Türk'ün kılıcı ile tüm dünyaya dikmek uğruna cihat anlayışıyla tezahür etmiştir. Türk milleti günümüzde bu anlayışı üstü kül bağlamış ateş misali yüreğinde tutmaktadır. Mecmuamızın gayesi ise bu ateşi alevlendirmek, bu alevi Tuna'dan Altaylara kadar yangına çevirmektir. Büyük atamız Bilge'nin taş üstüne kazıdığı gibi: "Üstte mavi gök çökmedikçe, altta yağız yer delinmedikçe, bizim ilimizi bizim töremizi kim bozabilir?" Hülasa asla devletsiz, başsız kalmamış milletimize günümüzde bahsedilen anlayışı unutturmaya çalışan güruhlar "Türkiyeli" gibi aciz söylemler ile mefkûresizleştirme davasına fayda sağlamaktadır. Müsavat Mecmuası bu gibi söylemlerin kati suretle karşısındadır. Mamafih eğitim sistemimizde verilen tarih eğitiminin yetersizliği, ortaya atılan "Türkiyeli" gibi densiz söylemlerin milli şuurunu unutmuş olan Türk gençliğine tesir etmesini kolaylaştırmaktadır. Tarih perspektifinden bir pencere açan mecmuamız, atalarımızın ne için mücadele ettiğini ve Türk gençliğine kaybettiği milli şuuru etkin bir biçimde anlatmayı hedeflemektedir. Ziya Gökalp'in de dediği gibi: "Hatta ben olsaydım: Kürt, Arap, Çerkes; İlk gayem olurdu Türk milliyeti. Çünkü Türk kuvvetli olursa, mutlak, Kurtarır her İslam olan milleti!" Biz evvelâ, her hususdan önce Türk'üz. Sonra Türklere ve Türk vatanına dost olanın dostuyuz. Mefkûremiz bu sağlam temeller üstüne kurulmuş, muhterem Türk milletine davasını hatırlatmak uğruna hizmet edecektir.

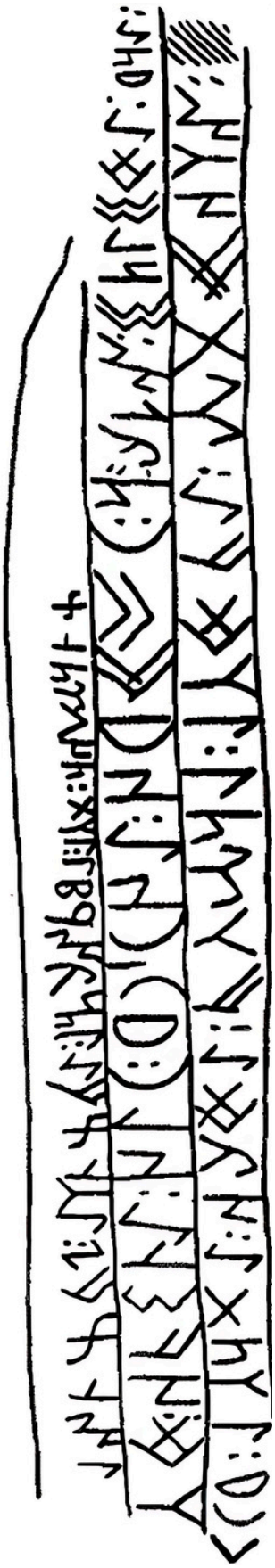

Türkiye'nin Asıl Meselesi

Topraklarımızda yaşayan vatandaşlarımıza Türkiye'nin meseleleri sorulduğunda, verdikleri cevapların ekserisi ekonomi, eğitim ve işsizliktir. Oysa ki verilen cevaplar, geçmişi değerlendirmeden ve doğrudan bakıldığında hakikati gösteriyormuş gibi görünen bariz yanımsamalardır. Mesela ekonomiye baktığımızda, Cumhuriyet tarihimizin hem en yüksek GSYH'na hem de kişi başına düşen milli gelirin en yüksek olduğu döneme gelinmiştir. Veyahut dolar bazındaki asgari ücrete bakıldığında tarihimizin en yüksek rakamlarına ulaşıldığı açık şekilde gözükmektedir. İşsizliğe bakıldığında ise son 40 yıldır nüfusumuz büyük ölçüde artmasına ve hali hazırdaki mülteci sorununa rağmen işsizlik oranlarımız aynı seviyelerde seyretmektedir. Esasında bahsi olunan meseleler bugünün değil, 100 yıllık Cumhuriyetimizin meseleleridir. Kurulan 67 hükümetimizin her biri halkımızın sorun olarak ifade ettiği meselelere çözüm aradı ve kısmi başarılar elde etti, fakat neticeye bakıldığında mutlak bir başarı elde eden herhangi bir hükümetimiz olmadı. Hükümetlerimizin veya halkımızın belki fark edemediği, belki de farkında olduğu ama önemsemediği asıl sorun ise Türkiye Cumhuriyeti'nin bir davası olmaması gerçeğidir. Hükümetlerin gayesi, yapılacak ertesi seçimi kazanmak ve buna mukabil halkının refahını arttırmaktır. Halkın talebi ise şudur ki, devletinin kendisine güven ve refah muhiti sağlaması. Devletin var olmasının sebebi ise belli bir cemiyeti koyduğu kaideler çerçevesinde yönetmek ve yol tayin etmektir. İşte devletin var olma sebeplerinden biri olan yol tayin etme mefhumunun millet nezdinde karşılığı mefkûredir. Vatanımız olan Türkiye Cumhuriyeti'nde müşterek bir mefkûre kurulduğundan beri var olamamıştır. Kurulduğu yıllarda kendi topraklarından düşmanı atma gayesinde olan atalarımız, bir çözüme kavuştuğunda gelecek nesiller için müşterek bir mefkûre tayin etmediler. Oysa ki atalarımız Misak-ı Milli adını verdikleri mefkûreye baş koyarak devletimizi kurmuşlardı. İşte atalarımızın ülküsü olan Misak-ı Milli tam anlamıyla başarılamamış olmasına rağmen, günümüzde bir devletimizin var olmasını sağlamıştır. Misak-ı Milli misalinden de anlaşılacağı üzere, mefkûreler tam anlamıyla muvaffak olmasalar dahi milletler için büyük fayda sağlamaktadır. Misalen günümüzde Azerbaycan... Türk'ü olan kardeşlerimizin ve Azerbaycan Devletimizin ideali, Dağlık Karabağ bölgesinden menfur Ermeni egemenliğini kaldırmaktır. Büyük ölçüde başarılı olmuş bu ideal, hem kardeşlerimizi hem de bizi vecde sürüklemiştir. Bahsettiğimiz hadiseler, milletlerin kaderini belirleyen mefkûre örneklerinden yalnızca birkaçıdır. Velhasıl, ruhen can çekişen Türk milletinin ilacı, içtimai meselelere çözüm bulmak değil, uğruna ölecek bir dava bulmaktır. Bu dava, ecdadımızın davasıdır. "Ecdâdımızın heybeti ma'rûf-ı cihândır. Fıtrat değişir sanma! Bu kan yine o kandır." Nasıl ki büyük ecdadımız mavi göğün altındaki bütün toprakları Türk'e bahşedilmiş olarak kabul ettiyse, biz de bu telakkiyi daim etmek zorundayız. Çünkü Türk'ün bayrağı altında yeşeren topraklarda zulümden söz edilemez. Yüce atamız Alparslan'ın Anadolu'yu kasıp kavuran fetihleri sırasında, dindaşı olan Bizans'ın Ermenilere yaptığı soykırımı durdurarak onlara din ve yaşam hürriyeti sunduğunu bütün cumhur kabul eder. Aynı şekilde İstanbul'u fetheden ulu atamız Fatih'in, İstanbul'daki Hristiyanlara geniş bir din serbestliği tanıdığı gerçeği bütün Ortodokslar tarafından ikrar edilir. Tarihimizde binlerce misal verilecek bu husus üzerinde daha fazla durmaya gerek yoktur. Çünkü tarihle ilgilenen herkes bilir ki Hristiyanların mezhepleri uğrunda birbirlerini kestikleri asırlarda, Türk'e tabi olmak selamete kavuşmak mesabesindedir. Günümüzde bir insanlık acısı olarak tüm dünyaca kabul edilen Suriye, Gazze veyahut bize uzak gibi görünen fakat şah damarımız kadar yakın olan Doğu Türkistan'a yapılan zulümler, bahsedilen yerlerde Türk bayrağı dalgalanmaması hasebiyle sürebilmektedir. Ecdadımız 5 asır boyunca Gazze ve Suriye'ye hakim oldular ve bu 500 yıl içinde bir elin parmağını geçmeyen isyanlar dışında büyük bir sorun yaşanmadı. İsyanların sebepleri kati suretle bir zulmün neticesi değil, ekserisiyle vergi ödememek içindir. İlber Ortaylı'nın da dediği gibi, "Kudüs'ten Türk bayrağı 400 sene sonra indirildi. O günden beri hiç kimsenin Ortadoğu'ya daha iyi bir düzen getirdiğini söylemek mümkün değildir." Türk milleti olarak bugün bizim mefkûremiz ise atalarımızdan miras kalan topraklardaki zulmü bitirmek ve şanlı bayrağımızı her coğrafyada göndere çekmektir. Bu mefkûre uğruna, Namık Kemal'in şu sözü kanımıza tesir etmektedir:

Felek her türlü esbabı cefasını toplasın gelsin,
Dönersem kahbeyim millet yolunda bir azimetten...

Ömer Kurt

Osmanlıyı At Hırsızları mı kurdu?

Son zamanlar ülkemizde tarihe merakın arttığını hem ilgili alanın kitap satışlarından hem de televizyondaki dönem işlerinden anlıyoruz. Bununla beraber, sosyal medyada uzman ve gayri uzman herkes bu alanda içerik üretmeye başladı. Herkesin her şeyi bildiği bu sosyal medya çöplüğünde, herkes kesesinde ne varsa döken esnaf gibi döküyor fikirlerini. Son beş senede geleneksel medyanın güç kaybettiğini ve çoğunluğun dijital medyaya kaydığını gözlerimizle görüyoruz. Televizyon kanallarında yıllarını eskitmiş sunucular, programcılar, akademisyenler bile artık sosyal mecralarda içeriklerini, programlarını yapmaya başladı. Bu hocalardan birisi de bir videosunda "Bizimkiler Oğuzlardan gelmemiş, at hırsızı hepsi... Devlet kurulunca kendilerini Oğuz Han'a bağlamışlar..." iddiasında bulundu. Tabii, sert bir üslupla yapıldığı için sosyal medyada gündem oldu ve diğer tarihçiler tarafından eleştiri yağmuruna tutuldu. Osmanlı'nın etnik kökeni tartışmaları, Cumhuriyetin ilanından beri kimi akademisyenler tarafından tartışılagelen bir konudur. Aslında 2. Murat devrinde yazılan Yazıcıoğlu Ali'nin Selçuknâmesi'nde, Edirneli Rûhî tarihinde, Lutfi Paşa tarihinde ve nihayet İdris Bitlisi'nin Heşt-Behişt'inde Osmanlı hanedanının ve bunların yönetimindeki kabilenin Kayılar'dan olduğu belirtilir. Mamafih, Fatih'in torununa Oğuz ismini vermesi, dönemdeki birçok silah ve birtakım aletlerde Kayı damgasının görülmesi, Osmanlı hanedanının apaçık bir şekilde Kayı boyundan geldiğini açıklar. Gelgelelim, Osmanlı'nın Kayı boyundan olmadığını belirten söylemlere.Bu iddialardan en popüleri ve ses getireni, Avusturyalı tarihçi ve doğu dilbilimci Paul Wittek dile getirmişti. Osmanlı'nın Kayı boyundan olmadığını, uç bölgesine yerleşen gazilerden olduğunu ve ilk dönemlerde gösterilen kaynakların, Dede Korkut'un "Kitāb-ı Dedem Ḳorḳud Alâ Lisân-ı Tâife-i Oğuzân" eserini ve daha birçok şeyin efsane ve menkıbe olduğunu, dolayısıyla bunu kesin bilgi olarak alamayacağımızı belirtti. Paul Wittek'e göre Osmanlı sülalesi de birçok devletin yaptığı gibi sonradan kendini bir soya bağlama gereği duydu. Bunu kimisi Cengiz Han boyuna, kimisi ise Oğuz Han boyuna bağlar. Osmanlılar da Oğuz boyuna bağlamıştır şeklinde gerekçelendirdi.Tabii bu iddialar, dönemin akademik çevrelerinde tartışılır bir konu haline gelmişti. Paul Wittek'in bu iddialarına katılan ve Osmanlı hanedanının Kayı soyundan gelmediğini bir dönem Fuat Köprülü de belirtmiştir. Yukarıda bahsettiğimiz hocamız da bu iddialarda bulunurken kaynak olarak, Fuat Köprülü'nün "Osmanlı'nın Etnik Kökeni" isimli eserini göstermişti. Ancak, sanırım eseri tamokumamış olacak ki, Fuat Köprülü bu düşüncelerinden tamamen vazgeçtiğini hatta bu iddiayı ortaya atan Paul Wittek'e Osmanlı'nın kökeninin Kayı boyundan geldiğini akademik bir şekilde madde madde anlattığını ve soruları cevapladığını belirtiyor. Fuat Köprülü, malum eserde sayfa 76'da şunları söylüyor: "Nitekim ben de, bir zamanlar P. Wittek'in yukarıda özetlediğim düşüncelerinden farksız düşüncelere dayanarak Osmanlı sultanlarının Kayılardan olmadığı ve bunun sonraki yazarlar tarafından özel bir maksatla uydurulduğu görüşündeydim ve daha 1925 yılında bu fikrimi kısaca ortaya atmıştım. Şimdi burada, 1934'te Paris Üniversitesi'nde verdiğim konferanslarda bu fikirden vazgeçmemin nedenlerini geniş bir biçimde açıklarken, sevgili arkadaşımın eleştirilerine de cevap vermiş olacağım." Bu ifadelerinden sonra sayfalarca nedenlerini belirten Fuat Köprülü, eserin sonunda şu sonuca varıyor:"1. Osmanlı sülalesi, Oğuzların Kayı boyuna mensup küçük bir aşiret parçasının başında bulunan Osman tarafından kurulmuştur ve bunu reddetmek için (P. Wittek teorisi) ortada hiçbir tarihi neden yoktur. Bu Kayların, 11. yüzyılda Türk dünyasının doğu uçlarında yaşayan Moğol cinsinden toylarla aynı etnik zümreye mensup olması iddiası (Marquart teorisi) bütünüyle esassız olduğu gibi, bu tayların 12. yüzyılda Kara-Hıtayların hâkimiyetleri sırasında Maveraünnehir'e gelerek sonradan Horasan'a geçtikleri ve Osmanlıların mensup bulundukları Kayların işte bunlar olduğu iddiası da (Z.V. Togan teorisi) hiçbir esasa dayanmaz. 2. Kayılar, Anadolu'nun ilk fethi sıralarından başlayarak, diğer birtakım Oğuz boylarıyla beraber buraya gelmişler ve kendilerine mensup olan Artukoğulları devletinin kuruluşunda önemli bir rol oynamışlardır. Bunların, sonradan, Anadolu'nun güneydoğu sahalarına ve özellikle merkez ve kuzeybatı sahalarına gelip yavaş yavaş yerleştikleri anlaşılıyor. Horasan'da bunların çok önemsiz bazı oymakları kalmış ve küçük bir grup da Kuzey Azerbaycan'da yerleşmiştir. 16. yüzyılda Anadolu'da henüz yarı göçebe hayatı süren küçük bir Kayı toymağına rastlanması, bunların o yüzyıla kadar genel olarak toprağa yerleşmiş olduklarına açık bir kanıttır. 3. Kayıların, 13. yüzyılın ilk on yıllarında, büyük Moğol istilası önünde Horasan'dan kaçarak Anadolu'ya geldikleri rivayeti (gelenekçi teori), Osmanlı kronikçilerinin uydurdukları bir masaldan ibarettir. Türlü türlü şekilleri bulunan bu rivayette, Selçuklular devrindeki ilk Oğuz göçlerinin hatırasını saklayan izlere de rastlanıyor." Uzun lafın kısası, hakaret ederek bu iddiada bulunup, Fuat Köprülü'nün "Osmanlı'nın Etnik Kökeni" isimli eserini

Osmanlıyı At Hırsızları mı kurdu?

gösteren hocamız aslında kendisiyle çelişiyor ve bu da kaynak olarak gösterdiği eseri okumadığına işaret ediyor. İnsan beşer, durmaz şaşar. Biz insanız, hata yaparız. Bir şahsın akademisyen olması, profesör olması yanlış yapmayacağı anlamına gelmiyor. Fakat ortaya laf atıyorsun, üstüne üstlük hakaret ederek. Yahu, bize bizim kadar kimse düşmanlık etmiyor. Avusturyalı Paul Wittek bile "At hırsızı" demiyor da "uçlara gelen gaziler" ifadesini kullanıyor. Sen kalkıyorsun, "Kim onlar ya, hepsi at hırsızı" diyorsun. Entelektüeller duracağı yeri her zaman bilir ve bilmeyeceği konularda "bilmiyorum" deme cesaretini gösterir.

Veya fikir belirtse de tam emin olmadığını mutlaka belirtir. Ancak, son zamanlarda sosyal medyanın bu etkin gücü ülkemizin entelektüellerini de etkilediğini görmekteyiz. Bir hocayı ilmi anlamda eleştirdiğimizde dahi insanlar yorumlara doluşarak, "Sen kimsin? Koskoca hocayı eleştiriyorsun? O hangi üniversitelerde okudu, haberin var mı!" Gibisinden başlıca olmakla hakaretler ediyorlar. Onların gözünde bu insanlar eleştirilemez, ne söylerlerse söylesinler kesin doğrudur ve sorgulanamaz. Bir nevi gözlerinde peygamber ilan etmişler fakat bunun farkında değiller. İşte bu durumda hocaların, ister istemez gözünü kör ettiğinin kanaatindeyim. Her şeyin bir ölçüsü vardır. Bir insanı eleştirmek, ondan nefret etme anlamına gelmiyor veya hiçbir fikrine katılmama anlamına da gelmiyor. Mamafih, bir insanı sevmek, aynı zamanda o kişinin tüm görüşlerine katıldığı anlamına da gelmiyor. Umarım insanlarımız bu tür meselelerde daha akılcı bir yol izler. Buraya kadar okuyan okuyucuya teşekkürlerimi iletiyorum. Başka bir yazıyla buluşmak dileğiyle, selametle.

Ahmet Çakır

İslam Harfleri ve Türkler

Pek Çoğumuzun görünce Arapça dediği Arap harfi zannedilen evet gerçekten de Arap temelli olsa da bu harflerin bin küsür senelik Türk İslam tarihinin aslını yansıttığını göz ardı ediyoruz. Maalesef bir şeyi eleştirirken objektif olamamak pek çoğumuzun sorunu buna en güzel örnek O Arabın harfidir Türk değildir derken Latin harfini Türk alfabesi gibi addediyoruz elbette ikisi de Türk temelli yazı sistemi değildir ancak Adem soyunun cümlesinin bir menşeden olduğunu göz önünde bulundurmak icab ederse nitekim bu ayrı addeddiğimiz Medeniyetlerin de bir yerde ortak çatıda vasıl olduğuna şahid oluruz zira Arap medeniyetinin harfi ve Latin Frenk Medeniyetinin harfi kısacası Bütün zamanevi Elifbaların kökeni Fenikelilerden çıkar Fenike Semitik medeniyettir Arapların uzak atalarıdırlar o halde Latin harfleri de bu Fenike Alfabesinden çıktığına göre neden onu da bir kefeye koymuyoruz ? bin küsür senelik ecdadımızın Elifbası bize Yabancı da 100 sene önce kabul ettiğimiz Latin yazısı mı bizim milli unsurumuz oluyor ? Elbette meseleye köken olarak bakmaktan ziyade tarihsel süreci göz önünde bulundurmak en uygunudur bunu kastettiğimi şu ana kadar bahsettiklerimden gayet iyi anladığınızı ummaktayım. O halde nedir esas mevzumuz ? evet Latin de Arap da ikisi de Türk değildir ikisinin de yazı sistemi bize yabancıdır bu doğru amma velakin Gel gelelim Bizim bin küsür sene boyunca medeniyetimizin ecdadımızın yazıp çizdiği elifbaya bu bazılarının Arap olarak addettiği Görünce Arap sandığı o elifbadır ancak bin küsür senedir medeniyetimizin akıl ile ilim ve irfan ile makaleler yazdığı kullandığı bu elifba kökeni Türk olmasa da adeta bizim kemiklerimize sinmiş bizim olmuştur zira buna Arapdan ziyade İslam elifbası İslam yazısı ifadesini koymak daha yeğdir. İslam medeniyeti bu harflere özel ilgi göstermiştir Kuran-ı Kerim mukaddes Kitabımız bu harflerle Arapça olarak yazılmıştır daha sonra İslamı Kabul eden Gayri Arap milletler bu elifbayı kendilerine çekip düzenlemişlerdir Müslüman İranlılar bu elifbaya kendilerine mahsus sesleri göstermek için yeni harfler katarken Türkler sağır kef olarak bildiğimiz Kef-i Türki harfini eklemiştir bu Nazal n sesini verir n ile g arasındaki bir sestir. Buna ilaveten Türkler Farslarda olan harfleri de almış ve kullanmıştır eğer Hind Kıta-ı Ceziresindeki bazı Halklara bakarsak kendilerine mahsus yeni Harfler semboller eklediklerini görebiliriz. Bu elifba artık sadece Araplara mahsus olmaktan çıkıp İslam medeniyetinin dillerini temsil eden bir yazı şekline bürünmüştür kaldı ki benim İslam ile alakam yok ben Ateistim arkadaş diyen Türk milliyetçisi bir Türk şahsın da bu Elifbanın Türk medeniyetindeki idrak... edebileceğini düşünmekteyim Zira Türk medeniyetinin en uzun süre kullandığı alfabe İslam alfabesi(elifbası)dır. Hiç Şüphesiz bizim ecdadımızın ürünü olan Göktürk Orhun tamgaları baş tacımızdır ancak onu bile kısa süre kullandık bu tarihsel süreç içinde biz Türkler pek çok farklı yazı şeklinden istifade ettik bunun içinde Latin de Cumhuriyet döneminde resmiyet kazanmasıyla kendi yerini almıştır zira bu da modern Türkçenin yazı şekli olup değişen dünya düzenine ayak uydurabilmemiz için yapılmış önemli bir inkılabın ürünüdür tarihte ecdadımızın kullandığı hiçbir yazı şeklini bir kenara itemeyiz hepsi belli bir düzeyde bizi temsil eder nitekim önem arz eden kısım dilimizin korunmasıdır aziz Türk dilimizi muhafaza ederek biz gerçek bir davaya hizmet ederiz sen bu dili nasıl hangi şekillerle yazmışsın hiçbir önemi yoktur önemli olan sen bu dilde ne kadar ilmi eser çıkardın neler yazdın dilini kültürünü medeniyetini ne şekilde korudun ve milletini ne şekilde dünyada temsil ettin ? Ecdadımızın bin küsür senedir yazıp eserler çıkardığı terakkiye-ilmiyede kendi hissesinden ilaveler ettiği Türklerin en uzun dönem kullandığı belki de en önem arz eden elifba İslam elifbasıdır bin küsür senelik tarihimiz ecdadımız bu elifbada yazılan eserlerde kütüphanelerde tarihi vesikalarda gizlidir bizim karşı çıktığımız yer yapılan harf devrimi değildir tarihimizi yansıtan eski yazımızın unutturulmasıdır maalesef bugün pek çoğumuz Ecdadımızın tarihini kendi dilinden okumakta aciz sular seller gibi İngilizce Fransızca konuşup Avrupa edebiyatına hakim oluyoruz ama söz konusu Milli edebiyatımız Milli tarihimiz oldu mu susup kalıyoruz sadece susup kalmakla olsa yine iyi onu sanki bize yabancıymış gibi görüp itiyoruz İslam elifbası ile yazılmış Türkçe eserleri Arapça zannedip dışlayanımız olduğu gibi eski Elifba ile yazılmış Küfürlü yazıları da dua zannedip amin deyip alnına koyanlarımız var gülünç bir durumdayız maalesef. Bilmediğimiz yetmiyormuş gibi neyi bildiğimizi de bilmeyip ahkam kesiyoruz küstahça sözümüze Rusya Türklerinden tarihi bir belgeyle nokta koymak isterim zira durumu en güzel ifade eden budur:

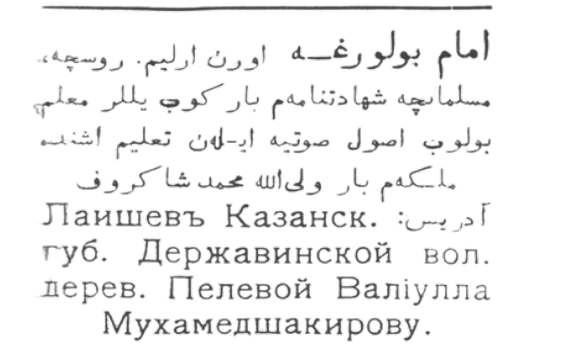
امام بولورغه اورن ارليم. روسچه،
مسلمانچه شهادتنامه‌م بار كوب يللر معلم
بولوب اصول صوتيه ايله تعليم اشنه
ملكه‌م بار ولى‌الله محمد شاكروف
Лаишевъ Казанск. آدريس:
губ. Державинской вол.
дерев. Пелевой Валiулла
Мухамедшакирову.

İslam Harfleri ve Türkler

Tatar Türkçesi:

İmam bulırğa urın ezliym. Rusça, Müsülmança şehadetnamem bar. Köb yıllar muallim bulıb usul-ı savtıyye ilen ta'lim eşinde melekem bar.
Veli Ullah Muhammed Şakirof

Türkçe Tercümesi:

İmam olmak için yer arıyorum. Rusça ve Müslümanca bildiğime dair sertifikam var. Çok uzun yıllar öğretmen olarak çalıştım ve sesli yöntemle eğitimde kabiliyetim var.
Veli Ullah Muhammed Şakirof

Buradaki Tatar Türkü şahıs iş başvurusunda bulunuyor. Rusça ve Türkçe bildiğine dair belgesi olduğunu, ne tür kabiliyetleri olduğunu söylemekle birlikte dikkatimizi çeken ifade "Müslümanca" ifadesidir. Zira Müslüman diye bir millet ve Müslümanca diye bir dilin olmadığını pek tabii hepimiz biliyoruz. Ancak burada kastedilen, Müslüman Tatar Türk milletinin dilidir. Yani İslam yazısı ile yazılmış olan bu Türkçe belge, bu dilin Müslümanca olduğunu söylüyor. Zira Rusya'da Müslümanları en iyi temsil eden Tatar Türkleridir; Rusya'da en kalabalık Müslüman azınlık Tatar Türkleridir. Balkanlar'da Müslümanların Türklerle özdeşleştirildiği gibi pek çok diğer coğrafyada Müslüman eşittir Türk algısı vardır. Bunu en güzel şekilde idrak eden Tatar Türkü bu efendimiz de kendi ifadesinde bu şekilde dile getiriyor. Zira malumunuzdur ki Müslümanlara uzun seneler baş olan aziz Türk milletimizdir.

Kerim Berke Ataş

Türkiye'deki Herkes Türk ve Müslümandır

Bu topraklarda yaşayan insanlar kimlerdir? Onları nasıl tanımlayacağız? Bu sorular binlerce yıldır insanların hem meşgul hem de müşkül oldukları hususlardır. Aidiyet, ünsiyet, milliyet tarih boyu çok farklı açılardan ve hammaddelerden oluşturulagelmiştir. Kimi zaman ortak bir dede, kimi zaman ortak bir tanrı, kimi zaman ise ortak bir görünüş ya da uğraş. İnsanların ve insan gruplarının hararetli bir şekilde ait olma isteğini ve çabasını görüyor ve tespit ediyoruz. Fakat bunun amacı ve sebebi sığ, heyecanlı ve yüksek sesli bir aidiyet yüceltmesiyle geçiştirilecek bir şey değildir. Konunun temelinde çok daha felsefi ve varoluştan gelen bir dert, bir ihtiyaç yatmaktadır. Öncelikle, insan bebeği kendisi için mutlak bir bilinmezliğin içine doğmaktadır. Öyle ki, sadece dışarıdan kendisine gelen etkiler ve deneyimler değil, kendinden dışarıya yönelik taşan; bakma, soluma, dokuma ve yeme gibi içgüdüsel hareket ve dürtülerin dahi ne olduğundan emin olamamaktadır. Bu mutlak bilinmezlik karşısında insan mutlak bir korku yaşamaktadır. Yaşamın zevkini ve ölümün acısını unutturan bir korku. Yeni doğan bebekleri nefessiz kalıncaya kadar ağlatan bir korku. İşte insan bu katlanılması gayrimümkün olan dehşetli korku yüzünden ve sayesinde bilinmezlikten kurtulma çabasına girmektedir. Kabuller, gözlemler, denemeler ve dönüştürmelerle bireysel ve kolektif şekilde gerçeklik dediğimiz mefhumu yaratırız. Deliksiz, boşluksuz, bilinebilir ve korkutmayan bir gerçeklik, yeni bir plasenta. İşte bu, insanı çepeçevre saran, yaratılmış gerçekliğin en temel taşı ise, kişinin kendisini bilinmezlikten kurtarması ve kendisini bilinebilir kılmasıdır. Tıpkı bir ev inşaa etmek için önce çekicin inşaa edilmesi gibi. Bu, kendini bilme ve bilinebilir kılma arayışı ve iddiası ise tam olarak konumuz olan aidiyet ve onun önemi hususuna tekabül etmektedir. Öyleyse gelin bir bakalım: Bu topraklarda yaşayan biz kimiz? Buna nasıl ve kim karar veriyor? Neden hepimiz Türküz ve Müslümanız? Türklük, her milliyet ve aidiyet gibi eski köklere dayanan ve her çağda kendini böyle tanımlayanlar tarafından yorumlanmış, modifiye edilmiş bir iddiadır. Bilinmezliğe karşı, gerçekliğin ne olduğu üzerinde ilan edilmiş bir otoritedir. Orta Asya steplerinde at koşturan kağanlardan tutun, müslüman olup Roma ve Hint topraklarında imparatorluklar kuran sultanlara ve nihayetinde modernist bir cumhuriyet rejimi ihdas eden Atatürk'e kadar herkes kendini ve hükmü altındaki tebasını Türk kabul etmiştir. Burada dikkat celbetmesi gereken bir nokta vardır: Aidiyetler bireysel ve toplumsal olmanın ötesinde lidersel ve babasaldır. Yani zannedilenin aksine bireyler kendi milliyet ve aidiyetlerini kendileri seçmezler. Tıpkı isimleri gibi aidiyetleri de bireylere maddi ve manevi babaları tarafından verilir. Birey, bir ismin, aidiyetin ve milliyetin içine doğar. Maddi ve manevi babaları, ana rahminden bilinmezliğin karanlık taşlığına baş üstü düşmemesi için onu yakalayıp saracak bir gerçeklik kundağı hazırlarlar. Yeni doğan bebek bu, kendi eseri veya tercihi olmayan kundağın içinde bilinmezliğin yakıcılığından korunarak güçlenme fırsatı bulur. Bireyin, doğumuyla birlikte içine yuvarlandığı aidiyet kundağı önemli ve faydalı olduğu kadar ilelebet içinde durmaya uygun değildir. Yeteri zaman sonra kundağın sınırları kol ve bacaklar başta olmak üzere aşılmaya ve ihlal edilmeye başlanır. Ama her şeye rağmen akıllı ve vefalı birey, içine doğduğu ve yavaşça esnettiği, yırttığı, değiştirdiği aidiyet kundağını inkar etmez, kötülemez, küçük görmez. Çünkü kaybedecek zamanı yoktur. Değiştiremeyeceği geçmişiyle dövüşerek bir yere varamayacağını bilir. Bu nafile uğraşın kendisini oyalayacağını, enerji kaybettireceğini ve akran rakiplerinin gerisinde bırakacağını bilir. Ancak bazı bireyler de vardır ki, akran medeniyetlerin zorbalığı sonucunda içine doğdukları aidiyeti küçük hatta hatalı görmeye başlarlar. Bu aidiyetin içine doğmayı kendilerine karşı işlenmiş bir suç addederler. Ve babalarının onlara verdikleri isme, milliyete, dine ve aidiyete isyan edip hırslı bir inkar çabasına girerler. Aidiyetinden öç almak olarak tanımlanabilecek bu, çıktığı kabuğa tükürme durumu bireyin kendini sıfırdan tekrardan kundaklamaya başlamasıyla devam eder. Halbuki bilinmez mi ki, hayat iki defa doğmak için çok kısadır. Değişmeyecek geçmişi silip yenisini baştan almak, kendini baştan tekrar doğurtmaya kalkmak, kendini tekrardan istediği gibi kundaklamak... İşte bunlar kişiye hiçbir şey kazandırmaz. Bu kısa hayatta kendini tekrar kundaklamak isteyen sadece gelişimini, yaratımını ve rekabet şansını kundaklamış olur. Bu hayatta tekrar ama bu sefer kendi istediği ortama doğmaya soyunan kişi hayata yetişemez, baba olmayı ıskalar ve ölüme doğar. Yazının başında bahsedildiği gibi, ismimizi ve aidiyetimizi babalarımız belirler. Biz babalarımızın bizim için yaptıkları bu ön hazırlıkla hayata tutunuruz. Ardında eğer akıllıysak bunlarla barışık şekilde, inkar, nefret ve isyan etmeden bu aidiyetlerin ötesine geçer, genişletir ve modifiye ederiz. Çünkü mirasa hükmedebilmek için babamızı sahiplenmemiz gereklidir. Bir gerçekliği şekillendirmek, değiştirmek ve yönlendirebilmek için ona tüm gücümüzle sıkıca sarılıp öyle güç uygulamamız gerekir. Aksi halde; babasını inkar eden çocuk mirastan mahrum olur, bir gürzü iyi kav-

Türkiye'deki Herkes Türk ve Müslümandır

ramayan savaşçı onunla rakibini değil, düşürüp kendi ayağını ezer. Bize aidiyetlerimizi dikte eden babalarımızı ve tercihlerini sevmek ve onlara hayran olmak zorunda değiliz. Ama babalık bir şans eseri değil, ciddi bir rekabetin sonucunda erişilen bir başarıdır. Bu yüzden onları saymak ve kabullenmek evlatların görevidir. Esasen babasının yerini alacak gerçek bir erkek ona için için derin bir rekabet duyar. Ama asla babası miraslarını bırakıp göçtükten sonra bir ölüye kin duyacak kadar onursuz olmaz. Aidiyet en erken iki nesilde olgunlaşan bir meyvedir. Aidiyeti babalar diker, dikte eder, çocuklar yer, yaşar. Kendi aidiyet meyvesini kendisi baştan yetiştirmek isteyen kişi açlıktan ölür. Babasının diktiği aidiyet meyvesini harika bulmasa bile benimseyip, doğru kullanıp, enerji kaynağına dönüştüren kişi ise yücelir, rakiplerini alt edecek ve kendi çocukları için yeni meyve ağaçları dikecek gücü bulur. Velhasılı kelam: Kurduğu evinde yaşadığımız, beslendiğimiz ve büyüdüğümüz maddi babalarımızın bize uygun gördükleri ismi ve aidiyeti kabul etmemiz yakışık olandır. Ama bir de içinde yaşadığımız daha büyük evler ve onları kuran daha büyük, manevi babalarımız vardır. Örneğin; içinde yaşadığımız ülkeyi, imparatorluğu veya dini kuran ve bize var olma, serpilme alanı yaratan babalar. Tıpkı maddi babalarımızın koyduğu isimle barışık olduğumuz gibi bu büyük, manevi babaların bize uygun gördükleri aidiyet ve isimlerle de barışık olma sorumluluğumuz vardır. Bu, yaşamdan vazgeçmeyi göze alacak kadar cesur olan, kan dökerek, bileğinin hakkıyla rekabeti kazanmış, manevi babalara olan borcumuzdur. Peki bu topraklarda yaşayanların manevi babaları kimlerdir ve bize hangi aidiyetleri uygun görmüşlerdir? Hayatımızın her alanından buram buram hissedildiği gibi; bu topraklarda yaşayanların en bariz iki tane, büyük, manevi babası vardır: Biri Mustafa Kemal Atatürk, diğeri Muhammed peygamberdir. Muhammed peygamber bize kendi açıkladığı şekilde müslüman olduğumuzu söylemiştir, Atatürk ise bize kendi açıkladığı şekilde Türk olduğumuzu söylemiştir. Bu topraklarda yaşayan bizler Türk ve Müslümanız. Bize uygun görülen, miras kalan isimler ve aidiyetler bunlardır.

Mevzu kapanmıştır. Vakit, değişmeyecek geçmişi değiştirmeye çalışma vakti değil, ileriye bakma ve geleceği şekillendirme vaktidir. Bu söyleme karşı bazı kişiler kendilerinin farklı etnik ve dini kökenli olduklarını, Türk ve Müslüman olmadıklarını söyleyeceklerdir. Bu toplum büyük rekabetler sonucunda islam dinini benimsemiş ve yine büyük rekabetler sonucunda türk milliyetini kabullenmiştir. Olaylar bir kere böyle olmuş, sınırlar, kanunlar ve ismler bir kere böyle konmuştur. Artık bundan sonra bir değişim yapmak isteyen kişi önce değiştireceği şeyi sahiplenmeyi bilmelidir. Türkiye'de yaşayan bir Kürt müsünüz? Siz türk bir kürtsünüz. Bir Ermeni misiniz? Siz türk bir ermenisiniz. Bir Hristiyan mısınız? Siz müslüman bir hristiyansınız. Bir Ateist misiniz? Siz müslüman bir ateistsin. Kürtlük, Ermenilik, Araplık ve başka ne kadar Türkiye'de yaşayan milliyet varsa hepsi birer türk boyudur. Hristiyanlık, Yahudilik, Alevilik, Ateizm ve daha ne kadar Türkiye'de yaşayan din varsa hepsi İslam'ın bir mezhebidir. Yeni ne düşüneceklerse, ne yapacaklarsa, ne söyleyeceklerse özgürdürler. Ama ne olacaksa manevi babaların tayin ettiği bu ortak aidiyet sahiplenilerek olacak. Aksi mümkün değildir, aksi enayiliktir, aksi huzursuzluktur, aksi kan ve göz yaşıdır, aksi zaman ve enerji kaybıdır, aksi rakip medeniyetlere mağlup olmaktır.

Ey Türk ayağa kalk! Ve babalarını selamlayarak onları aş.

Emin / axiomism

Medeniyet Avrupa mı?

Öncelikle bilinmelidir ki Avrupa'nın medeniyeti bugün lans edildiği gibi soluksuz ve sürekli bir tarihe dayanmaz. Detaya inecek olursak dini etkilerin kökenleri Hellenistik Dönem ve Roma Dönemi felsefelerine dayanmaktadır. Eski Çağlardaki "doğru bilgiyi arama ve ulaşma" anlayışı zamanla dini felsefe ile "doğru davranışı bulma" arayışına dönüşmüştür. Bunun sonucu bilimsel bilgi arayışında gerilemeler meydana gelmiştir. Tüm bu dini, teknolojik ve sosyokültürel gelişmelerin yaşandığı karanlık çağ ise milattan sonra 5.yy ile, 15.yy'ın sonuna kadar kapsayan süreçtir. Genel kabule göre 375 yılında Kavimler Göçü ile veya 476 yılında Batı Roma İmparatorluğunun çökmesiyle başlayıp, Osmanlı İmparatorluğunun Doğu Roma İmparatorluğu başkenti Konstantinopolis'i işgal ederek Bizans İmparatorluğunu sonlandırmasıyla biter.

Neden Karanlık Çağ?

Öncelikle geleneksel olarak Orta Çağ'a atıfta bulunulmasının sebebi Batı Avrupa'da demografik, kültürel ve ekonomik bozulmayı betimleyen tarihi dönemselleştirmeye verilen isimden gelir. Karanlık Çağ terimi ilk defa Rönesans İtalya'sında İtalyan felsefeci ve şair Francesco Petrarca tarafından kullanılmıştır. Bu dönemde büyük medeniyetler yıkılmış yerlerini Feodel Sistemli Prensliklere bırakarak yalnızca sosyokültürel değil siyasi alanda bölünmeleri de getirmiştir.Kişilerin özgürlüklerini çok az olduğu ve köylülerin genellikle tarım yapan insanlar olduğu bu dönemde feodal senyörler ile diğer yöneticiler arasında çoğu zaman anlaşmazlıklar çıkıyordu. Karanlık Çağ'ın öncesinde de medeniyet pek iç açıcı seviyede değildi. Karanlık Çağ öncesi Roma İmparatorluğu, Hristiyanlara sürekli baskı uyguluyor kendi tebalarından olmayan her azınlığı daha o tarihlerde eziyordu. Hatta Yahudilerin şikayetleriyle, İsa'yı bile öldürmüşlerdi! Roma İmparatorluğu'nun bir mirası da Katolik mezhebidir. Bu mezhep, hala Avrupa Hristiyanları'nın mensup olduğu bir dini mezheptir. Bu köklü imparatorluktan sonra gelen herkes, onun "halefi" olduğunu iddia etti.Sonuç olarak taktiksel olarak ikiye bölünen imparatorluğun Batı kanadı, Kavimler Göçü'nün etkileriyle ve iç meseleler sonucu yıkılmıştı. Konuyu çok fazla dağıtmadan Karanlık Çağ'da neler yaşandığına, avrupalıların, kendilerini dünyaya barışın ve medeniyetin beşiği gibi lans ederken aslında ne diğer toplumlardan ne kadar aşağı kalmaz yanları ve tarihleri olduğuna, sevgili rahmetli sanatçımız Barış Manço'nun da değimi ile ne kadar "Tövbe Estağfurullah" tarafları olduğuna...Yazımızda Orta Çağ Avrupasından, yakın tarih 2. Dünya savaşına kadar Avrupalıların yürüttüğü bu amansız medeniyeti kaba taslak olarak işleyeceğiz ve bu sırada aynı dönemlerdeki Müslüman toplumlarla karşılaştırarak objektif bir bakış açısı oluşturmayı amaçlayacağız.

Orta Çağ'da Batı Medeniyeti Önemli Olayları, Türkler ve İslam Medeniyetinin Altın Çağı

slam'ın Altın Çağı veya İslam Rönesansı, tarihsel olarak Orta Çağ'da, Abbâsî Hâlifeliği döneminde 8. yüzyılın ortalarında başlayan ve 15. yüzyılın sonlarına kadar devam eden, İslam dünyasının çoğunun bilimsel, ekonomik, kültürel, sanatsal, siyasi ve dinî yönlerden zirvede olduğu dönemi ifade eder. Bu dönemde İslam coğrafyasının; bilgi birikimi, bilimsel ilerleme, teknolojik buluş ve icatlar bakımından Avrupa coğrafyasının fersah fersah ilerisinde olduğu bilinir. Hârûn Reşîd tarafından Bağdat'ta Beytü'l- Hikme (Bilgelik Evi) adında büyük bir bilim merkezinin kurulması ile başlayan bu dönemin, Hulagu Han'ın komutasında Moğolların 1258'de Bağdat'ı kuşatıp yağmalaması ve böylelikle Abbâsî Hâlifeliği'nin yıkılması ile son bulduğu şeklinde genel bir kabul vardır. Bu olay aslında bugün hala Moğol olduğuyla itham edilen bizler, yani Türkler için de çok trajiktir çünkü Moğol ordusu bahsedilen coğrafyayı talan ederken bölgede Selçuklu ve Horosan Türklerinin hakimiyeti mevcuttur. Moğol istilasında kaybettiği sayısız katibi, ilim insanını, bilgi birikimini tarihin tozlu sayfaları arasından pay edinmiştir ve dönem itibari ile Moğollar ile yakından uzaktan ilgisi bulunmadığı bilinmesine rağmen bugün Moğol yaftasında bulunmaktan da geri çekinmezler. Orta Çağ Hıristiyanlık dönemine ve kültürüne gelirsek bu döneminde Hristiyan Avrupalılar kadınlara pek iyi gözle bakmıyordu .Onlara göre kadınlar, ilk günahın sebebiydiler ve onlar yüzünden doğan her birey günahkâr doğuyordu, vaftiz edilmesi gerekliydi. Topluluk içinde konuşmaları, ayinleri yönetmeleri, öğretmenlik yapmaları, ilaç olabilecek şifalı şeyler hazırlamaları yasaklanıyordu. Din adamları aslında kadın hakkında pek bir şey de bilmiyorlardı, kadını tuhaf, çelişkili, korkutucu bir şeymiş gibi anlatıyorlardı. Vaazlarında sürekli erkeklere hitap ederek dikkatli olmaları öğütleniyordu çünkü kadın tehlikeliydi. Genel olarak kadın düşmanı bir bakış açıları vardı. Orta Asya'da kurulan ilk Türk devletlerinde ise kadın ve erkek eşit haklara sahipti. Devlet yönetiminde, hakanların yanında hatun adı...

Medeniyet Avrupa mı?

verilen eşleri de söz sahibiydi. Kadınlar ata binip ok atar, top oynar, güreş gibi ağır sporlar yapar ve savaşlara katılırlardı. Onlar cadı avları gibi bağnazlık kaynaklı kargaşa döneminde kadınları günahkar görüp katlederken bizler, kadınlarımızı eşit şartlarda görüyor orduda, devlet yönetimlerinde, ticarette özgürlük sağlıyorduk. Peki Devlet-i Aliye'de düzen farklı mıydı, Devletler arası medeniyet durumu neydi? Bu konuya tarafsızlık katmak için Sırp Tarihçi Miroljub Petroviç ağzından aktarmak isterim. "Türkler Sırbistan'da bir yere geldiklerinde, bölgedeki bir prens onları kabul ederdi: 'Burayı aldınız.Yeni bir idare artık sizi tanıyor. Vergimizi ödüyoruz.' derdi. Hiçkimseye dokunulmazdı. Öldürme ve kıyım olmazdı. Bu nedenle tarihe bakınca şöyle diyorum: Avrupa'da; özellikle balkanlardaki Türk hakimiyeti Tanrının bir lütfüydu. Türk hakimiyeti altında Tanrı açıkça Sırpları korudu. Sırplar yozlaşmıştı. Ahlaksızlık hakimdi. Türk hakimiyeti bir lütuftu çünkü eğer Türkler işgal etmeseydi, Batılı Hristiyanlar, Roma Katolik Engizasyonu bize yaşama şansı tanımıyacaktı. Türkler Balkanlardan ve Avrupadan çekildikten sonra ne olduğuna dikkat ettin. 1. Dünya Savaşı, 2. Dünya Savaşı...Bunlar Roma Kilisesi Batılı Emperyalist savaşlarının organizasyonuydu. Bir tür dinsel şiddet mücadeleseydi. Roma Katolik Kilisesi'ne bağlı olmayan herkes açıkça katledildi. 1. Dünya Savaşında Sırplar büyük oranda yok edilmek istendiler. Sırp erkek nüfusunun üçte ikisi kaybedildi. Bu bir tür katliam. Ya 2. Dünya Savaşı? NDH döneminde neler yapılmadı ki?" ("NDH", Naziler Hırvatistan'da "NDH" adında Hırvatistan Devleti kurmuş ve Hırvatlar kendilerini Katolik Aryan ırkının parçası olarak tanımlayarak Sırpları katletmek üzere başlattığı organazisyon dönemine verilen isimdir.) Bunların yanında Osmanlı'nın, yani Türklerin kusurlu tarafları hiç mi yoktu? Tabiki de bugünün sosyal şartlarıyla bakıldığında kusurları ve acımasız gerçekleri vardı fakat döneminin en ileri Devletlerden biri olduğunu ancak o dönemim şartlarını göz önüne aldığımızda tam anlamıyla idrak edebiliriz. Avrupa'da rönesansla birlikte kolonociliğin getirdiği sanayileşme dünyası Avrupa'da aristokrasinin yerini Kapitalizm'e bırakmasına yol açtı. Toprak efendileri, aristokratlar ve Prensler güçten düştüler. İnsanlar ve halk üzerinde hak iddiasında bulunan mutlak yöneticiler yerlerini en az kendileri kadar sömürgeci olan fakat bunu onlardan farklı olarak gizli kapaklı sürdüren kapitalistlere bıraktı. Dolayısıyla Avrupa'da yeni aktif güçler krallar değil, sermayeler ve sermaye sahibi efendiler olmaya başladı. Yüzyıllarca Roma Kilise'sinden yürüttükleri sosyo-kültüler Emperyalizmi bu sefer maddiyat üzerinden Londra'dan ve Paristen yürüten hatta kendilerinden öncekiler gibi savaşarak değil sadece kölecilikle, sermaye güçleriyle ve ticaret yollarıyla aynı emperyalist faaliyetleri daha modern yollarla yürütmeye koyuldular. Çünkü Avrupa hiçbir zaman yeryüzünde kutsal bir adalet ya da üretkenb bir kalkınma peşinde olmadı. Çünkü bireyselci ve elitis ideolojileri buna asla müsaade etmeyecektir. Öyle ki 1. Dünya Savaşından sonra Anadolunun sanayileşmesini dahi engellemek üzere kongreler düzenlemekte, Anadolu aleyhine antlaşmalar kovalamaktaydılar. Dünya'da ezilen her milleti ve Devleti sadece ve sadece pazarlarının bir kölesi ve kendilerini de onların yarı meşru bir Efendisi haline getirmek tek hedefleriydi. Türkleri Avrupadan ayıran temel unsur da tarihin bize gösterdiği üzere Tanrının adaleti ve merhametiydi. Daha doğrusu hedef bir Avrupa gibi Emperyalist bir Hegomanya kurmak değil Tanrının iradesini yeryüzüne yaymaktı. Bu kutsal ideolojileri bir kenara koyup pragmatist yaklaşıldığında dahi Türkler yine Avrupalı Devletlerle aynı kefeye konulamamaktadır. Ki Cumhuriyet tarihi ve Tanzimatta belli bir oranda batılılaşma literatürüyle tanışılmış olsa da Mustafa Kemal Paşa'nın da belirttiği gibi: " Efendiler, biz benzemekle ve benzetilmekle zaten itham edilmemeliyiz çünkü Efendiler, Biz sadece bize benzeriz." şeklinde Türklerin dönemin şartlarıyla Batılılaşma çabasındayken dahi yeryüzünde kendilerine ait farklı bir duruşta, kendine özgün bir karakterde olduğunu açıkça göstermektedir.

Yunuscan Akbulut

İki Vatanperver Gencin Çekişmesi

Mukaddime

Tarihimizde birçok büyük liderimiz arasında çekişmeler tezahür etmiştir. Bunların en bilindikleri Timur ile Bayezid ve Sultan Selim ile Şah İsmail'dir. Büyük liderlerin çekişmesi ve bu münakaşanın neticeleri de fevkalade büyük, altından kalkılması zor sonuçlar doğurmuştur. Enver Paşa ve Mustafa Kemal Paşa'nın gençlik yıllarından itibaren başlayan ve ölümlerine dek sürecek olan çekişmesi bu güne kadar gelmiş ve hala neticeye varılamamıştır. Dönemin ve hatta günümüz siyasi konjonktürünü etkilemiş bu çatışmanın doğru anlaşılması, Osmanlı son döneminin ve Cumhuriyetin ilk yıllarının yorumlanması için mühimdir. Aynı yaşta ve rüştiyeden sonra aynı mekteplerde eğitim görmüş iki vatanperver gencin, yıkılmakta olan imparatorluğu kurtarmak için verdikleri amansız mücadele, bazen birinin diğerine kurduğu üstünlük ile bazen de sırt sırta vererek geçecek ve bu mücadele biri şehit olup vefat edene dek sürecekti. Vatan sevgisiyle yanıp tutuşan iki gencin birbirleri arasındaki üstünlük yarışı, saraya damat olabilmekten cihan harbi sırasında birinin diğerini kurşuna dizdirmek için emir vermesine, kurtuluş mücadelesi içinde ise birinin kendi vatanına girmesinin yasaklanacağı kadar ciddi durumlara varacaktır. Mücadeleleri sadece kendi eksenlerinde kalmayacak, çevrelerindeki birçok insana ve hatta marşlara bile aksedecektir. Mesela, başta Enver Paşa için 1918'de Azerbaycan Türkleri tarafından yazılan *"Hoş gelişler ola kahraman Enver Paşa"* marşı, 1924 yılında *"Hoş gelişler ola Mustafa Kemal Paşa"* olarak evrilecek, yine o yılların popüler marşlarından Kafkasya Marşı sonraları İzmir Marşı'na dönüşecektir. Günümüzde ise bazı kimseler çekişme durumunu değerlendirirken Enver Paşa'yı hayalperest, Mustafa Kemal Paşa'yı ise realist bir görüş çerçevesine sokmaya ve hatta tarihin kazananı Mustafa Kemal, kaybedeni ise Enver'dir gibi farazi neticelere varmaya çalışıyor. İfadeler öyle noktalara geliyor ki *"biri hayalleri uğruna bir devleti yıkmış, diğeri hayallerini kurduğu devleti kurmuş"* denecek hadsizliğe varıyor. Oysaki ne Enver Paşa bir hayalperest ne de Mustafa Kemal Paşa tek başına realisttir. Bu değerlendirmelerin hepsi, insanların birbiriyle rekabet halinde bulunan iki vatanperverin durumunu tam olarak anlayamamış olmasından kaynaklanan yanlış yorumlamalardır. Denemenin amacı ise bu karışık duruma ışık tutmak ve bahis edilen iki paşanın kendi arasındaki rekabetini objektif bir perspektifte okuyucuya sunmaktır.

Çocukluk ve Eğitim Yılları

Enver doğumunu kaleme aldığı otobiyografisinde 23 Kasım 1881 saat on iki civarı olarak kaydeder.(1) Şevket Süreyya, Murat Bardakçı ve Halil Erdoğan Cengiz gibi birçok müellif bu tarihte hemfikir olmuşlardır. Mustafa Kemal için ise muhtelif eserler 1879-1880-1881 arasında gidip gelmektedirler, fakat bu ihtilaflı durumun konumuz için herhangi bir mahiyeti yoktur, umumi görüşe mutabık olarak 1881'i kabul edeceğiz. Enver'in kendi beyanına göre çocukluk yılları, tahsil ve terbiyesine kuvvetleri yettiği kadar gayret gösteren bir ailede geçmiştir.(2) Mustafa Kemal'in çocukluk yılları özellikle babasının ölümünden sonra oldukça çetin geçmiş fakat eğitim hırsından asla taviz vermemiştir. İkisinin de çocukluk yıllarının teferruatına girmeye konumuz dahilinde hacet yoktur. Çocukluk yıllarının konumuz için mühim noktası ise ikisinin de asker olmak istemeleridir. Bu gaye uğruna Enver 1889 yılında henüz sekiz yaşındayken Manastır'da askeri okula (Manastır Askeri Rüştiyesi) girmek istemiş, lakin yaşı küçük olduğu hasebiyle reddedilmiş ve sonrasında ailesinin ısrarıyla okula girebilmiştir. Aynı şekilde küçüklüğünden beri asker olma aşkıyla yanıp tutuşan Mustafa Kemal ise kendi kararıyla annesine dahi haber vermeden Selanik Askeri Rüştiyesine kayıt olur. İkisinin de sonrasında gittikleri mektepler aynı olup sırasıyla Manastır Askeri İdadisi (Askeri Lise), Harbiye (Harp Okulu) ve sonrasında Erkan-ı Harbiye'dir (Harp Akademisi). Yaşıt olan ve aynı mekteplerde eğitim gören bu iki genç hiçbir zaman sınıf arkadaşı olmamışlardır. Bu durumun sebebi, Enver'in askeri rüştiyeye erken yaşta rica minnet alınması ve Mustafa Kemal'in annesinin ısrarı üzerine resmi tarihin *"Mahalle Mektebi"* ismiyle andığı medresede eğitim görmüş olmasıdır. Askeri rüştiyeden sonra hep aynı mekteplerde bulunduklarından dolayı arkadaş olma ihtimali akıllara gelmektedir, fakat Manastır'da yalnızca ismen birbirlerini tanıyabilmişlerdir.(3) İkisinin ortak arkadaşları olduğu ama farklı çevrelerde bulundukları kayda geçmiştir. Rüştiyeden sonra aynı mekteplerde farklı devirlerde bulunan Paşaların mektepte gösterdikleri başarıları da birbirlerine oldukça yakındır; izaha ihtiyaç varsa sırasıyla şöyledir: 1898 Kasımında Mustafa Kemal, Manastır Askeri İdadisinden sınıf ikincisi olarak mezun olurken Enver ise 1896 yılında mektebi bitirirken sınıf altıncısıdır. Harbiye'yi Mustafa Kemal 1902'de sekizinci olarak bitirirken Enver 1899 yılında dördüncü olarak bitirmiştir. Harbiye yıllarına dair Mustafa Kemal'in şu sözleri, aslında eğitim hususun-

İki Vatanperver Gencin Çekişmesi

da önde götürdüğü vaziyette neden geriye düştüğünü anlamımız açısından mühimdir: *"Birinci sınıfta saf, gençlik hayallerine tutuldum. Dersleri ihmal ettim. Senenin nasıl geçtiğinin hiç farkında olmadım. Ancak dersler kesilince kitaplara sarıldım."* Mekteb-i Harbiye'deki önemli bir değerlendirmeyi ise Enver Paşa'nın sınıf arkadaşı olan Fahrettin Altay yapmıştır: *"Sakin, çalışkan, fakat vasat zekâlı bir öğrenci."(4)* Yine Harbiye yıllarına ait bir başka bakış açısı da Ali Fuat Cebesoy tarafından şöyle ifade edilir: *"Enver'i Harbiye'den tanırım. Harbiye'de üçüncü sınıftayken görüşürdük. Zaten amcası Halil (Paşa) benim sınıf arkadaşımdı. Atatürk'le de sınıf arkadaşıydık. Enver'in sınıfında bizden Fahrettin Altay vardı. Benim hatırımda kaldığına göre Enver, çalışkan, mazbut, ciddi, sözünde durur bir öğrenciydi. Fakat büyük bir zekâ değildi. O sınıfın birincisi Hafız Hakkı'ydı ve bu, büyük zekâydı (Hafız Hakkı Paşa hürriyetten sonra saraya damat oldu ve Sarıkamış muharebesinde, cephede hastalıktan öldü). Ama Enver için şunları da ilave edebilirim: Vekarlı ve müteşebbis..."(5)*Harbiye'den hemen sonra gittikleri Erkan-ı Harpteki başarı durumlarını ise Andrew Mango şöyle izah ediyor; *"1904 Aralığında Mustafa Kemal Erkan-ı Harbiye'de ki üç yıllık öğrenimini bitirdi. Kırk üç kişilik sınıftan başarılı olan on üç aday arasında, üç yıllık çalışmalarının toplamına dayanılarak beşinci olarak mezun oldu. İki yıl önce, gelecekteki rakibi Enver, üçüncü sınıfın birincisi ve okul ikincisi olarak mezun olmuştu" (6)* yine bu yıllara ait bir değerlendirme olarak ikisini de yakından tanıyan Ali Fuat Cebesoy ise paşaların hususi hayatları hakkında ki durumu şöyle nakletmektedir; *"Enver Beyin, günlük Eğlencelere katılmaz. Umumi eğlence yerlerine uğramaz. Hemen her genç bekârın yaşadığı kadın ve şehvete iltifatı yoktur. İbadet eder. Daha mektep çağından itibaren yüzüne biraz dikkatli bakılınca «yüzü kızarır» denilen cinsten, zevk ve taşkınlık yollarına meyli olmayan kapalı bir insandır. Mustafa Kemal'e gelince, daha idadi yaşlarında ve bilhassa Harbiye'den başlayarak, yaşayan, eğlenen, dünya zevklerine değer veren bir gençtir. İçen, eğlentilerden, içkili toplantılardan hoşlanan bir insandır. O hem çalışır, hem günlük hayatını yaşar. Bu içki ve eğlencelerinde kapalı, maskeli, sahtekâr değildir. Mutaassıp hiç değildir: Onun ahlâk telâkkileri, içki, eğlence ölçüleri, riya ve bağnazlığa, kapalı görünüşe dayanmaz: Maskeli bir hayatı yoktur. Bu içki ve eğlence bahislerinde bazı aşırılıklara da kayabilir."(7)* Eğitimlerini tamamladıktan sonra her ikisi de kurmay yüzbaşı olarak Harp Akademisi'nden mezun olmuşlardır. Ancak Mustafa Kemal'in Harp Okulu'ndan mezun olduğu tarihte, Enver kurmaylığa yükselmişti. Hülasa Enver ve Mustafa Kemal'in eğitim yıllarındaki okul başarıları birbirine yakın geçmiş şahsî hayatlarındaki farklılıkları ise hayatları boyunca Ali Fuat Cebesoy'un anlattığı minvalde olmuştur. Bahsedilen yıllardaki benzer durumları ilerleyen dönemlerde tabiri caizse bir makas gibi açılacak ve Enver'in Mustafa Kemal'e kurduğu bariz üstünlük Cumhuriyet İlan edilip rejim değişene kadar devam edecek sonrasında üstünlük Mustafa Kemal lehine cereyan edecekti.

Mezuniyet Sonrası Staj Yılları

Enver mezun olduktan sonra (21 yaşında), 16 Aralık 1902'de Makedonya'daki Üçüncü Ordu'ya tayin edildi. 5 Ocak 1903'te Manastır'da Üçüncü Ordu bünyesindeki 13. Seyyar Topçu Alayı'nın 7. Bataryasına, 29 Eylül 1903'te de Üsküp'teki 19. Nizamiye Alayı'nın 1. Tabur'una, 21 Ağustos 1906'da da Rumeli'de eşkıyalığın kökünden temizlenmesi için faaliyet gösteren takip hey'etine tayin edildi. Enver Paşa'nın hayatı anlatılırken bahsedilen eşkıya takibi ve çete savaşları meselesi işte bu mevkide başlamıştır. Durumun daha net anlaşılması için Şevket Süreyya'nın Enver için kaleme aldığı kitaptan konu üzerine bir kesit vermek gerekmektedir: *"Çünkü bu vazife, basit anlamıyla bir eşkıya takibi işi değildir. Bu takip, gerçi çetelerle savaştır. Ama çeteler; Sırp, Bulgar, Rum ve hatta Arnavut nasyonalistlerinin, örgütlü savaş güçleri ve öncüleridir. Yani dava, Rumeli'de milli akımlarla mücadele davasıdır. Bu davada karşı tarafın dayanağı, onları destekleyen milli hükümetlerle, Rusya ve bazı büyük devletlerdir. Ama asıl dayanak,*

İki Vatanperver Gencin Çekişmesi

hiç şüphe yok ki, milli duygulardı. Muhtariyet veya istiklal hedefleriydi. Hepsinin kalbinde, (Ya istiklal, ya ölüm!) sloganı yanıyordu. Hepsi de genç insanlar, haşmetli Rumeli dağlarında estirilen bu sert rüzgârlara, isteyerek kendilerini veriyorlardı."(9) Enver'in bu mücadelesi Mustafa Kemal ile bariz bir görüş ayrılığına da işaret etmektedir. Mustafa Kemal Kurmay Okulu sınıflarında arkadaşlarına, Rumeli'nin kısmen terkedilerek, savunmaya ve yaşamaya daha elverişli sınırlara çekilmeyi anlatırken, Enver Rumeli Dağlarında baskın yapacağı bir eşkıya evinin krokisini cep defterine çizmektedir. Tarih bize ne yazık ki Mustafa Kemal'in haklı olduğunu gösterecek; Enver, her ne kadar eşkıya ve çete savaşlarında üstün başarılar elde etmiş olsa da, Osmanlı devleti Balkan Harpleri neticesinde kaynayan kazan Rumeli'den çekilmek zorunda kalacaktı...

Mustafa Kemal için ise mezun olduktan sonra stajını yapacağı ordunun tayini beklerken güvendiği bir insanın ihaneti sebebiyle durumu sancılı bir hale girecektir. Aslında az sonra bahsedeceğimiz sebeplerden dolayı Enver'de gözaltına alınmıştır fakat Mustafa Kemal büyük bir talihsizlik yaşamıştır. Yaşadığı durumu bizzat Mustafa Kemal'den aktaralım: *"Yüzbaşı olarak mektepten çıktıktan sonra İstanbul'da geçireceğimiz müddet zarfında bu işlerle daha iyi iştigal [uğraşmak] için bir arkadaş namına bir apartman tuttuk. Ara sıra orada toplanıyorduk. Bu hareketlerimizin hepsi takip olunuyor ve biliniyordu. Bu sırada Fethi Bey namında eski arkadaşlardan zabit iken askerlikten tardolunmuş bir zat karşımıza çıktı. Kendisinin sefalet-i halinden, muavenete [yardıma) muhtaç olduğundan, yatacak yeri bulunmadığından bahisle bize iltica etti. Biz de bu zatı malik olduğumuz apartmanda yatırmaya ve muavenet etmeye karar verdik. İki gün sonra kendisinin talebi üzerine bir yerde mülaki olacaktık. Gittiğim zaman yanında Mabeyn'e mensup bir de yaver gördüm. Apartmanda yatan İsmail Hakkı namında bir zat vardı. Derhal götürmüşler. Bir gün sonra da bizi tevkif ettiler. Fethi Bey meğer İsmail Paşanın hafiyesi imiş. Bir müddet münferit surette [tek başıma] hapis kaldım. Sonra Mabeyn'e götürdüler. İsticvap edildim [sorgulandım] . İsmail Paşa, başkâtip, bir de sakallı bir adam (Mehmet Paşa) hazır bulunuyordu. İsticvaptan anladık ki gazete çıkardığımızdan. Teşkilat yaptığımızdan, apartmanda çalıştığımızdan hulasa bütün bu işlerden dolayı maznun [sanık] bulunuyorduk. Daha evvelki arkadaşlar itiraflarda bulunmuşlar. Birkaç ay böyle mevkuf tutulduktan 56 gün sonra bıraktılar. Birkaç gün sonra Erkan-ı harbiye Dairesi'ne tekmil erkânıharp arkadaşları çağırdılar. Mütesaviyen Edirne ve Selanik'te, yani o zamanki İkinci ve Üçüncü ordulara gönderilmemiz mukarrerdi [kararlaştırılmıştı]. Kur'a çekileceğini, fakat beynimizde [aramızda] anlaşırsak kuraya lüzum kalmayacağını söylediler. Ben arkadaşlara işaret ettim. Biraz konuştuk. Filhakika ufak bir anlaşma neticesinde İkinci ve Üçüncü ordulara gidecekleri ayırdık. Bu tarz-ı hareketi aramızda teşkilat bulunduğuna delil diye telakki ettiler. Beni Suriye'ye nefyettiler. Şam'da bir süvari kıtasına staj yapmaya memur olunmuştum. O sıralarda Dürzülerle birtakım meseleler vardı. Dürzüler üzerine kıtaat sevk olunuyordu. Ben de bu meyanda gittim. Dört ay orada kaldım."* Sonrasında Mustafa Kemal Şam'daki 29 ve 30. Süvari Alayında staj görmeye başlamıştır. Enver'in aksine, Mustafa Kemal burada aktif bir rol oynayamamıştır. Durumu Şevket Süreyya şöyle açıklıyor: *"Fakat kendilerine vazife verilmez. Hele kumandaya hiç karıştırılmazlar. Gerçi onların da, alayda kumanda ettikleri birer bölük vardır. Ama bir gün alay vazife alıp da harekete geçerken, onlara haber verilmez bile. Onlar hareketi kenardan haber alıp, Mustafa Kemal'in bağlı olduğu 30. Alay kumandanına koştukları zaman gayet soğuk karşılanırlar. Mustafa Kemal sorar: 'Alayınız bir vazife almış gidiyor. Bu alay içinde kumanda etmekte olduğum bir bölük var. Benim de beraber gitmek lâzım değil mi? Niçin bana haber vermediniz?' Cevap açık ve kesindir: 'Siz bu alayda stajyersiniz. Kumanda ettiğiniz bölüğün asıl kumandanı bugün vazifesini aldı. Siz kurmay subay değilsiniz. Böyle çetin işlere gelemezsiniz. Ben sizin Şam'da kalmanızı tercih ettim. Maaşınız verilecektir, Merak etmeyiniz.'"(10)* Mamafih, Enver mezun olduktan sonra Rumeli'de ismini duyurmaya başlayacaktır. Mustafa Kemal ise, her ne kadar bulunduğu alayda önemli bir rol oynayamasa bile, ileride onu Cumhurbaşkanı yapacak olan siyasi dehasını Vatan ve Hürriyet adında bir cemiyet kurarak gösterecektir.

İttihat ve Terakki'ye Katılımları

İttihat ve Terakki son dönem Osmanlısının en mühim mefhumudur. Sultan Hamit'in istibdat devrine bir başkaldırı nispetinde olan cemiyet başta Osmanlı Hürriyet Cemiyeti ismiyle kurulacak sonradan birkaç farklı teşkilatla birleşerek İttihat ve

İki Vatanperver Gencin Çekişmesi

Terakki ismini alacaktır. Cemiyet, Talat Paşa tarafından Selanik'te teşkilatlanmaya başlamış ve selefi olan Terakki ve İttihat'ın çizgisinde kurulmuştur. Devrin gençlerinin içinde köz bağlamış ateş misali yanan hürriyet aşkı ortak bir zemin aramaktayken meydana gelen gizli cemiyet kısa bir zaman içinde hepsini müşterek bir çatı altında toplayacak ve kurulmasına yakın bir zamanda idareyi ele geçirmeyi başaracaktı. Cemiyete katılmak için davet alan her genç zabitin sorusu olan "neye hizmet edeceğiz?" sualine cevap ise kısa ve nettir; *"Memlekette idare-i meşrutanın tesisine çalışmak, 1293 Kanun-ı Esasisinin tatbikini temin etmekten ibarettir".* Cemiyete katılım gizli bir teşkilat olduğunu kesinleştiren cinstendir. Maskeler, yeminler, timsaller fakat katılım herkeste aynı olmamıştır. Misalen, Enver İttihat ve Terakki'ye davet edilir sonra Talat Paşa ile buluşur gözleri bağlanır bilmediği bir odada seyrek bir ışın altında gözleri açılır ve cemiyete girmekten emin olup olmadığı sorulur "evet" cevabı alındıktan sonra yüzü peçeli bir adam tarafından tekrar gözleri bağlanır ardından uzun bir nutuk okunur sonrasını Enver paşa şöyle aktarıyor: *"Nihayet sıra yemine geldi. Sağ elim Kur'ân-ı Azîmü'şşân, sol elim de bir kama ve bıçak üzerinde olduğu halde, 1293 Kanun-1 Esâsîsi'nin istirdadına ve bu uğurda hiçbirşey esirgemeyeceğime ve ihanet etmeyeceğime yemin ettim. Sonra gözüm açıldı. Karşımda siyah peçeli, kırmızı örtülü üç şahıs bulunuyordu. Ben, nutuk ve bu manzara karşısında pek müteessir olmuştum. Kalbimde yalnız başıma bu idâre-i zâlimeyi kökünden devirecek bir kuvvet ve bu kuvvetle mütenâsip bir hâhiş hissediyordum. Böyle vatana çalışmaya azmeden bir cemiyete intisabım dolayısiyle bir de fahr hissediyordum. Ortada bulunan şahıs, cemiyet efrâdı arasında tanışmak îcâb ederse sağ elinin baş ve şehâdet parmağıyla bir hilâl işareti yaparak, evvelâ bu işaretin etrâfindekiler anlayamayacak sûrette söyleyecek olan tarafından verilmesini, sonra da "muîn" parolasının evvelâ işareti alan tarafından ilk "mîm" harfinin, sonra da "ayn" harfinin işareti veren tarafından söylenmesi ve böylece münâvebe ile kelimenin ikmâlini ve kelime bitince bu iki şahsın cemiyete intisabından şüpheleri olmamasını söyledi. Ve bu hey'etin, bir hey'et-i tahlîfiye olduğunu ve eğer başka diyeceğim var ise makam-ı lâzimîne bildirilmek üzere rehberime söylememi ihtar etti ve gözümü bağlamamı söyledi. Bağladım ve çıktım. Geldiğim veçhile evden çıktık."(11)* Enver cemiyete katıldıktan sonra Manastırda bir nüvesini kurmak için Talat Paşa tarafından görevlendirilmişti. Kazım Karabekir'de bu vesile ile cemiyete aza olmuştur. Enver'in cemiyete katılması bu denli esrarengiz olmuşken, Kazım Karabekir'in cemiyete girişi Enver'in elinden ve oldukça sıradan olmuştur. Kazım Karabekir'in cemiyete girişi şöyle anlatılır:

Kazım: -Esas maksadı hürriyet ve meşrutiyetin ilanı olan Osmanlı Hürriyet Cemiyeti'ne girmeyi ve bunun fedai bir azası olmayı kabul ettim. Vallahi ve billahi.

Enver: - Şimdi sana bir işaret vereceğim, diyerek sağ elinin baş ve şahadet parmağıyla göğsünün önünde bir hilal şekli yaptı Dedim: Bu hilal! Tuhaf. Başka bir işaret bulamamışlar mı? İşin içinde İslamcılık cereyanı mı var?

Enver: Her şeye itiraz ediyorsun. Parolasını söylesem, korkarım buna da bir kulp takacaksın. Cemiyete girmeyi kabul edince onun her şeyini itiraz etmeden kabul etmek lazımdır. Benim aklıma bile gelmeyen şeyleri nereden bulur da çıkarırsın? Kışlanın ortasında alay bandosuna "Ben bir Türküm"ü çaldırıyor ve askerlere de söyletiyorsun. Elbette ki hilal daha şümullü bir işarettir.

Kazım: Rica ederim, darılma! Parolayı da söyle. Her ikimiz de hayatımıza kıymet vermiyoruz ve onu milletimizin uğruna feda etmekten çekinmediğini defalarca ispat etmiş insanlarız. Fakat yine ikimiz de erkân-ı harp zabitiyiz ve Manastır'da bu cemiyetin bir merkezini açmak vazifesini üzerimize alıyoruz. (12)

Cemiyete katılımlar farklılık gösterse de cemiyet döneminin en mühim unsurudur. Bu ehemmiyete temas etmek gerekirse, ilerleyen yıllarda Osmanlı tebaasına mensup on kişiden biri İttihat ve Terakki cemiyetine aza olacaktır. Tahmin edileceği üzere tebaanın onda birinin bu cemiyete aza olması hasebiyle yakın tarihimizin pek çok mühim ismi cemiyettendir. Mesela Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk üç Cumhurbaşkanı devrin İttihat ve Terakki cemiyetine mensuptur. Cemiyetin ehemmiyetinin ifadesi için diğer üyelerine misal vermekte fayda vardır: Ömer Fahrettin Türkkan (Medine Müdafaasının Kahramanı), Sakallı Nureddin Paşa, İsmet İnönü, Cafer Tayyar Eğilmez, Halil Kut, Mehmet Emin Yurdakul, Ziya Gökalp, Ömer Naci, Ömer Seyfettin, Mehmet Akif Ersoy, Tevfik Rüştü Aras, Celal Bayar, Recep Peker... Fark edileceği üzere, mühim yazarlardan tutun bakanlar, başbakanlar, cumhurbaşkanları ve üstün başarı elde etmiş kumandanlar cemiyet azasıdır. Cemiyetin hem o yıllarda hem de evveliyatında etki-

sine temas ettiğimize göre, şimdi iki paşanın cemiyete katılımlarına gelelim. Enver cemiyete 1906 Eylül'ünde 12 numaralı aza olarak yukarda kendinin bahsettiği merasimler neticesinde katılacaktır. Mustafa Kemal ise o dönemde Rumeli'nde teşkilatlanan cemiyetten sürgün sebebiyle bir hayli uzaktır. Cemiyete ancak 1907 Ekim ayında katılabilecektir. Mustafa Kemal, İttihat ve Terakki'ye katılmadan önce denemenin *Mezuniyet Sonrası Staj Yılları* kısmında bahsolunan Vatan ve Hürriyet Cemiyeti'ne şeflik etmiştir. Cemiyetin kurulmasını Mustafa Kemal şöyle açıklamıştır: *"Beni Suriye'yi nefyettiler [sürdüler]. Şam'da bir süvari kıtasına staj yapmaya memur olunmuştum. O sıralarda Dürzülerle birtakım meseleler vardı. Dürzüler üzerine kıtaat sevk olunuyordu. Ben de bu meyanda gittim. Dört ay orada kaldım. "Hürriyet Cemiyeti namına bir cemiyet vücude getirdik. Bunu tevsi [genişletmek] için aldığımız tedbirler meyanında benim muhtelif sunuf-i askeriyede staj yapmak bahanesiyle Beyrut, Yafa ve Kudüs'e gitmem vardı. Böylece hareket ettim. İsimlerini saydığımı yerlerde teşkilat yapıldı. Yafa'da daha fazlaca kaldım. Oradaki teşkilat daha kuvvetli oldu. Fakat Suriye'de arzu ettiğimiz derecede işi taazzuv ettirmek gayrımümkün görünüyordu. Bende işin Makedonya'da daha seri gideceği kanaati vardı. Oraya gitmek için çare düşünmekteydim." (14)* Mustafa Kemal kendi cemiyetini kurduktan sonra içinde farklı bir sevinç bulunduruyordu. Kendince artık gayesi bu cemiyeti büyütmek ve zalim istibdat devrini bitirmek uğruna bir vazife terkip etmişti. Cemiyeti büyütmek hevesiyle kaçak şekilde Selanik'e geldi. Hatıratlarında bu kaçak vaziyetin dört ay kadar sürdüğünü nakletmiştir. Bu arada Selanik'te, Yüzbaşı Hakkı Baha Beyin Çınar mahallesindeki evinde bir gece birkaç arkadaş toplanarak orada, bir masa başında, bir tabancayı öpüp ve mukaddes kitap üzerine yemin ederek Vatan ve Hürriyet Cemiyeti'nin Makedonya'da bir nüvesini kurdular. Fakat Mustafa Kemal'in mefkûresi olan cemiyet istediği gibi ilerlemedi. Selanik'te kurduğu nüvesi ondan habersiz İttihat ve Terakki cemiyetine katılmıştı. Şevket Süreyya durumu şöyle anlatıyor; *Mustafa Kemal 1906'da gizli olarak Selânik'e girdiği ve 1907'de vazifesi Üçüncü Ordu karargâhına naklolunduğu zaman, Rumeli bu mücadelelerle kaynayıp duruyordu. Selânik'e dönünce eski "Vatan ve Hürriyet Cemiyeti" Selanik teşkilâtı kurucusu olarak bıraktığı arkadaşlarını bu defa 'İttihat ve Terakki Cemiyeti" içinde buldu... Mustafa Kemal'in Selânik'e dönüşünden sonra "Vatan ve Hürriyet" ismi üstünde durmaya artık yer.. yoktu. Nitekim 29 Ekim 1907'de Mustafa Kemal de, delilleri (tavsiye edenleri) vasıtasıyla ve usulü dairesinde bir törenle yemin ettirilerek İttihat ve Terakki Cemiyetine girdi.(16)* Mustafa Kemal İttihat ve Terakki'ye katıldığı vakit Enver Paşa cemiyet içinde kahraman olarak tanınıyordu. Ali Fuat Cebesoy'un o yıllarda Mustafa Kemal'e yazdığı mektuptan bir kısım; *"Enver Bey, sıhhatli ve uzun denecek kadar boylu idi. Çeşitli meşakkat ve yorgunluğa dayanıklı, iyi atıcı, binici, cesur, azim ve irade sahibi bir askerdi. Her hususta perhizkâr ve feragatli idi. Zeki, fakat askerlik ve siyasette ileri görüşü ve sezişi nispeten zayıftı. İyi teşkilâtçı (organizatör) ve otoriter olmak isteyen ciddî bir kişiydi. Selanik, Manastır mıntıkalarında çıkan isyan ve çete takiplerinde olağanüstü başarı, cesaret ve hizmetleriyle tanınmış olan Enver Bey, Üçüncü Ordu çevresinde çok takdir edilmiş ve sevilmişti. Enver Bey cemiyetin Manastır merkezinde çalışıyor ve Selanik'te de umumî merkez idare heyeti azası olarak bulunuyordu. Her iki merkezin münasebetlerini kuruyordu. Manastır çok hareketli idi. Ortada Enver olmasa, Manastır kendini umumî merkez olarak da ilân edebilirdi"(17)* Hulâsa Enver eşkıya takibi ve çete savaşları neticesinde ismini duyurmuş ve bu vesile ile cemiyete Mustafa Kemal'den yaklaşık bir yıl evvel katılmıştır. Mustafa Kemal şeflik yaptığı cemiyetten istediği neticeyi alamayacak ve çevresindeki bütün münevverler gibi sonunda İttihat ve Terakki'ye katılacaktır.

Kongre

İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin ikinci kongresi(1909) Türkiye'nin kader değişiminin menşeidir. Kongre mühim mevzuların konuşulmasından ziyade bir fırka kurma teşebbüsü olması nedeniyle kıymetlidir. Kongrenin kararları arasında bulunan cemiyete katılımdaki yemin merasiminin kaldırılması ve azaların isimlerinin gizli tutulması tatbikinin sonlandırılması ile Cemiyet mukavemet gücünü lanse etmek istemiştir. Mevzumuz için ciheti ise Mustafa Kemal'in İttihat ve Terakki aleyhtarı görüşlerinin meydana çıkmasıdır. Kongreye Trablus Delegesi olarak katılan Mustafa Kemal zabitlerin siyasete karışmaması gerektiğinin söyleyecek fakat kongredeki delegeler ekseriyetle bu duruma karşı çıkacaktır. Kazım Karabekir bir önceki kongrede aynı mevzudan bahsetmiş ve o da sert bir tepki almıştır. Sebep gayet basittir İttihat ve Terakki'yi tıbbiye talebeleri kurmuş, harbiye talebeleri şahlandırmıştır. Erol Şadi'nin dediği gibi ordusuz bir İttihat ve Terakki'nin Hürriyet ve İtilaf Fırkası'ndan

İki Vatanperver Gencin Çekişmesi

farkı yoktur. Yani ordusuz bir İttihat ve Terakki düşünülemez zira devrin şartları da bu duruma uygun değildir. Eğer Enver, Yakub Cemil ve diğer Harbiyeliler Babıali'yi basmasa idiler garp sınırımız Edirne olmayabilirdi. Mustafa Kemal'in Cemiyete muhalif fikirleri kendisinin ortadan kaldırılmasına sebep olacaktı. Cemiyet bu görevi başta Yakub Cemil'e teklif etmiş fakat Yakub Cemil, Mustafa Kemal'i sevdiği için emri reddetmiş hatta kendisi temkinli olması hususunda Mustafa Kemal'i ikaz etmiştir. Ardından Cemiyet, Enver'in amcası olan ve sonraları Kut muharebelerindeki muvaffakiyetleri neticesinde "Halil Kut Paşa" olarak anılacak azasına Mustafa Kemal'i öldürme emri vermiştir. Halil Bey verilen bu emri yerine getirmemiştir. Çankaya'da geçen bir gecede bu bahis açılmış ve Halil Paşa *"Sizi sevdiğim ve sakındığım için o vazifeyi almıştım."* Cevabını vererek emri neden yerine getirmediğini Atatürk'e açıklayacaktır. Bilahare Cemiyet Mustafa Kemal'in öldürülmesinden vaz geçmiş fakat arasına büyük bir mesafe koymuştur. Falih Rıfkı o devirde Cemiyetin Mustafa Kemal'e bakışını şöyle izah etmiştir; *"Mustafa Kemal İttihatçılara göre artık içtiği için sarhoşun biri, durmadan arkadaşları ile olup bitenleri tenkit ettiği için fırsatçının biri, zevkine düşkün olduğu için belki de ahlaksızın biri, askerlikte değeri varsa da ne verilse doyurulması imkanı olmayan "haris" in biri idi."(21)*

Makas Açılıyor

Enver ve Mustafa Kemal arasında yaklaşık on yıl, tabiri caizse, koca bir uçurum meydana gelmiştir. 1908 yılının ortalarında başlayacak bahsi mevzuu, 1918'in son aylarına kadar bütün şiddetiyle tezahür edecektir. Denemenin bu kısmı tahlil usulü ile işlenecektir çünkü aralarındaki uçurumun anlaşılması çok mühimdir. Evvelce şunu belirtmek gerekir ki 1914'e gelindiğinde Enver Paşa halk arasında şu lakaplar ile tanınıyordu:

- 1908 yılının Haziran ayında kendi inisiyatifi ile dağa çıkıp hürriyet için ayaklandığı için: Hürriyet Kahramanı
- 1911 yılının Ekim ayında Trablusgarp'ta ki başarıları hasebiyle: İslam Mücahidi(18)
- 1913 yılının Ocak ayında Babıali baskının başkahramanı ve aynı yılın Temmuz ayında: Edirne Fatihi
- 1914 yılının Ocak ayında Harbiye Nazırı, hemen ardından Erkan-ı Harbiye-i Umumiye Reisi (Genelkurmay Başkanı) ve Başkumandan Vekili
- 1914 yılının Mart ayında Sultan Abdülmecid'in torunu Naciye Sultan ile evlenerek: Damad-ı Şehriyari

33 yaşında genç sayılabilecek bir Osmanlı zabiti, ülkenin tek adamı olmuştu. Hatta öyle rivayet edilir ki yurtdışından gelen trenlerde "Enverland" yani Enver'in diyarı yazardı. Ziya Gökalp, Enver Paşa için bir gazetede şöyle yazıyordu: *"Enverland'ın Başkumandanı."* İşte bu yıllarda Mustafa Kemal, mevkii itibariyle önce 1913'te Sofya Ataşemiliteri ve sonrasında 1914'te Kaymakamlığa yükselecekti. Aynı yaştaki iki zabit arasındaki inanılmaz rütbe ve kıdem farkı aralarındaki uçurumun tasviriydi. Günümüzde uçurumun sebebini Enver'in Mustafa Kemal'i engellemesi olarak yorumlayanlar olmuştur; oysaki böyle bir durum yoktur. Ali Fuat Cebesoy durumu açıkça belirtmiştir: *"Yalnız şunu söylemek gerektir ki, aralarındaki geçimsizlik ve rekabete rağmen, Mustafa Kemal'in istikbali ile oynamamıştır."(19)* Evet, aralarında bir geçimsizlik ve çekişme teşekkül etmiştir; denemenin mevzusu zaten budur, lakin Enver'in Mustafa Kemal'i engelleme gibi bir vaziyeti yoktur. Murat Bardakçı konuyu net bir şekilde açıklamıştır: *"Enver'in Harbiye Nâzırı ve Başkumandan Vekili olduğu senelerde henüz yarbay rütbesinde bulunan Mustafa Kemal'i kıskanması diye bir şey söz konusu olamaz. Enver gibi o makamlara çıkmış olan kişi, ikbal basamaklarının zirvesindedir; daha yukarıda tek bir makam, devletin sahipliği, yani padişahlık kalmıştır. O makamı da elde edebilmek gibi bir ihtimal zaten imkânsızdır ve Mustafa Kemal'in de rütbe bakımınan kendisinden çok yukarıda bulunan Enver'in yerinde gözü olması, onun mevkiini elde etmeye çalışması gibi bir şey mümkün değildir."(20)* İki zabitin arasındaki uçurum, Cihan Harbi'nin sonuna kadar sürecektir. Uçurum, Enver ülkeyi terk etmek zorunda kalınca tam tersi şekilde parlayacak; bu sefer Mustafa Kemal başkumandan, reisicumhur ve hatta Safvet Arıkan'ın soy ismi teklifi ile *"Atatürk"* olacaktı...

Kaynakça

1-M. Şükrü Hanioğlu, Kendi Mektuplarında Enver Paşa, Der Yayınları, İstanbul 1989, s. 253.
2-Murat Bardakçı, Enver, İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2015, s.52
3-Andrew Mango, Atatürk, Füsün Doruker, Sabah Kitapları, İstanbul 2000, s.45
4- Ş. Süreyya Aydemir, Tek Adam, Remzi Kitabevi, İstanbul 1999, s.112
5-Andrew Mango, Atatürk, Füsün Doruker, Sabah Kitapları, İstanbul 2000, s.55
6-Ş. Süreyya Aydemir, Makedonya'dan Orta Asya'a Enver Paşa, Remzi Kitabevi, İstanbul 1999, s.33
7-Ş. Süreyya Aydemir, Makedonya'dan Orta Asya'a Enver Paşa, Remzi Kitabevi, İstanbul 1999, s.190
8-Murat Bardakçı, Enver, İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2015, s.79
9-Ş. Süreyya Aydemir, Makedonya'dan Orta Asya'a Enver Paşa, Remzi Kitabevi, İstanbul 1999, s.196
10-Ş. Süreyya Aydemir, Tek Adam, Remzi Kitabevi, İstanbul 1999, s.199
11-Murat Bardakçı, Enver, İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2015, s.89
12- Kazım Karabekir, İttihat ve Terakki Cemiyeti, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2011, s.81
13- Ş. Süreyya Aydemir, Tek Adam, Remzi Kitabevi, İstanbul 1999, s.33
14-Andrew Mango, Atatürk, Füsün Doruker, Sabah Kitapları, İstanbul 2000, s.62
15-Ş. Süreyya Aydemir, Tek Adam, Remzi Kitabevi, İstanbul 1999, s.97
16- Ş. Süreyya Aydemir, Tek Adam, Remzi Kitabevi, İstanbul 1999, s.100
17- Ş. Süreyya Aydemir, Tek Adam, Remzi Kitabevi, İstanbul 1999, s.105
18-Murat Bardakçı, Enver, İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2015, s.113
19-Ali Fuat Cebesoy, Sınıf Arkadaşım Atatürk, Yenigün Haber Ajansı Basın ve Yayıncılık A.Ş. 1997, s.195
20-Murat Bardakçı, Enver, İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2015, s.13
21-Falih Rıfkı Atay, Çankaya, Yenigün Haber Ajansı Basın ve Yayıncılık A.Ş., 1999, s.76

Ömer Kurt

Gelecek Sayıda, Cihan Harbi İstiklal Harbi Şehid-i Âlâ Enver Paşa

Bâb-ı Âli Baskını

Babıâli, bir zamanlar Osmanlı Devleti'nin yönetim merkezi olan ve günümüzde İstanbul Valiliği olarak kullanılan, tarihimizde önemli bir yer teşkil eden mekân. Bundan yaklaşık 111 yıl önce, bu mekânda Osmanlı'nın yazgısını değiştiren, belki de bugün Avrupa ile bizi ayıran sınırın Edirne olmasını sağlayan ve İttihat ve Terakki'nin Cihan Harbi'nin sonuna kadar devletin yönetimini elinde tutmasına vesile olan, o dönemin hükümetini deviren Babıâli Baskını gerçekleşti. Bu olay cereyan etmeden önce, o zamanki Kâmil Paşa hükümeti Edirne'yi direniş göstermeksizin Bulgarlara teslim etmeye kani olmuş, hatta mazbatasını yapmış, padişaha yollamıştı. Padişah, kabinenin verdiği kararı Londra Konferansı'na iletmeden önce, eski bir Osmanlı geleneği olarak Meclis-i Meşvereti toplama kararı aldı. Meclisi padişah, 22 Ocak 1913'te açmış, sonrasında sözü vekil-i mutlakı olan Kâmil Paşa'ya devretmişti. Kâmil Paşa'nın konuşması, Ziya Şakir'in "İttihat ve Terakki Cilt: 2" adlı eserinde şöyle geçmektedir:

"Meşrutiyette, icraatın mesuliyeti kabineye aittir. Biz, bu mesuliyeti kimseye tahmil etmek niyetinde değiliz. Ancak, mesele memleketin büyük bir kısmının mukadderatına taallûk ediyor. Bu hususta Harbiye, Hariciye ve Maliye Nazırları bazı izahat vereceklerdir. Konferansa gönderilmek üzere hazırlanan cevap da okunacaktır. Bu cevapta, kabinemizin göremediği, düşünemediği bir nokta ve hüküm varsa, hatıra gönüle bakılmayarak serbestçe söylenilmesini, memleketin yüksek menfaati namına rica ederim."

Bu konuşmadan sonra nazırlar söz hakkı almış, lakin aralarından muhalif bir görüş çıkmamıştır. Bu neticede Kâmil Paşa'nın cevabı kabul olunmuş, kabine erkânı ertesi gün Babıâli'de alınan kararları onaylayıp, imzaladıktan sonra Londra Konferansı'na gönderme kararı almışlardı. Lakin devlet erkânlarının bu hareketini öngörmüş olan İttihat ve Terakki ileri gelenleri, daha 7 Ocak 1913'te Talât Bey önderliğinde Emin Beşe Bey'in evinde münakaşa içindeydiler. O gün o evde olan isimler Talât Bey, Ziya Gökalp, Sait Halim Paşa, Kara Kemal Bey, Mithat Şükrü Bey, Doktor Nazım Bey gibi bugün neredeyse hepimizin tanıdığı meşhur ittihatçılardı. Esasında Talât Bey, Enver Bey'in de katılmasını istiyordu bu toplantıya, lakin o sırada İzmit'te Hurşit Bey'in kurmay subaylığı görevinde olması sebebiyle toplantıya yetişemedi. Talât Bey her ne kadar toplantıda iktidarı ele geçirmekten bahsetmiş olsa da Fethi Bey'in "Meşrutiyete yakışır bir parti olalım, darbe yapmayalım." sözleri Talât Bey'in istediği son-ucu almasına engel olmuş ve Emin Beşe Bey'in evindeki ittihatçılar bir karar üzerinde mutabık olamamıştı, bunun üzerine Talât Bey toplantıyı erteledi. 17 Ocak 1913'te yeniden toplanan toplantıda Enver Bey'in boy göstermesiyle beraber ibre tersine dönmüş, Enver Bey yaptığı konuşmalar ve sorulara verdiği mantıklı cevaplarla ittihatçı arkadaşlarını ikna etmeyi başarmış ve darbenin 23 Ocak 1913 Perşembe günü saat üçte yapılması kararına varılmıştır.

22 Ocak 1913 Çarşamba günü, düzenlenmiş olan Meclis-i Meşveret'e dair dedikodular İstanbul'un dört bir yanında gezerken Emin Beşe Bey'in evinde esrarengiz bir faaliyet cereyan ediyordu. Talât, Enver, Kara Kemal, Doktor Nazım ve Şükrü beyler perdeleri sımsıkı kapalı bir odada hummalı bir gayret içinde çalışıyorlardı. Gece vakti hava bozuk ve hafif yağmurlu olmasından sebep sokaklar ıssız ve sessizdi. Arasıra, o sessiz sokakta bir gölge peydah oluyor, Emin Beşe Bey'in evinin önünde muayyen bir parola söyleyip içeri süzülüyordu, lakin çok kalmıyor, Enver veya Talât Beylerden kısa ve kat'i bir talimat alıp geldikleri gibi gidiyorlardı. Vakit gece yarısına yaklaşırken kapıdan Matbaa-i Hayriye sahibi Hayri Bey girdi. O sırada acele acele yazı yazan Şükrü Bey yanına Hayri Bey'i çağırmış, yazdığı yazıları okuması için Hayri Bey'e uzatmıştı. İhtilal beyannamesi olan bu yazıları Hayri Bey okurken Şükrü Bey heyecanla yazmaya devam ediyordu. Talât Bey elleri pantolonunun cebinde her zamanki sükûn ve kayıtsızlığı ile Hayri Bey'e yaklaşıp, Ziya Şakir'in "İttihat ve Terakki Cilt: 2" kitabında geçen şu sözleri sarf etmişti:

"Hayri, bunları alıp matbaana götüreceksin. Bizzat kendin tertip ve tabedeceksin. Yetmiş bin tane basarsan kâfi. Sonra bunları tevzi için adam bulacaksın. Bizden haber gelir gelmez, İstanbul'un dört köşesine dağıtacaksın."

Beyanname bitene kadar bekleyen Hayri Bey, bunları koynuna sokup sessizce evden uzaklaştı. 23 Ocak 1913 Perşembe günü kasvetli bir sükûnla başlamıştı, hafifçe yağan yağmur aylardan beri memleketi esir almış, kalplerdeki hüznü arttırıyordu. Halk birkaç saat sonra kopacak fırtınadan habersiz bir biçimde normal hayatlarına devam ediyor, her gün olandan fazlası olmuyor gibi gözüküyordu. Dün gerçekleşmiş olan Meclis-i Meşveret'in dedikoduları sabah gazeteleri aracılığıyla İstanbul'da iyice yayılıyordu. Öğleye doğru Nuruosmaniye, Cağaloğlu, Sirkeci tarafında birbirine rastlayan kimseler birbirlerine kaş göz işaretleri yapıyor veya

Bâb-ı Âli Baskını

kısa bir konuşmadan sonra birbirlerinden uzaklaşıyor ve Meserret Oteli'nin kıraathanesine veya Sirkeci'deki kahve ve gazinoların kuytu köşelerine yerleşiyorlardı. Nuruosmaniye'de bulunan İttihat ve Terakki Cemiyeti Merkezi Umumi binası aylardan beri olduğu gibi sukutunu koruyordu fakat bugün oraya sessizce girenlerin adedi yavaş yavaş artmaya başlamıştı. Bu binanın tam karşısında olan Ordu Menzil Müfettişliği Dairesi'nde de hareketlilik artmaya başlamıştı. Menzil Müfettiş-i Umumisi Kaymakam Cemal Bey'in odasına Enver ve Talât Beyler teşrif etmiş, ayrı ayrı kısaca görüşüp yandaki odaya geçmişlerdi. Bu esnada gerçekleşen olaylar ne sarayın ne de halkın dikkatini celp etmemişti. Zaten olayın saatinden önce duyulmaması için ihtilal ile fiilen alakası olmayan ittihatçılara karşı bile inanılmaz bir ketumluk gösteriliyordu.

Yapılan plana göre, ihtilalde aktif olarak iki kuvvet bulunmaktaydı; bunlardan biri bazıları 99. Bölük'e mensup subaylar olmak üzere 40-50 civarı subaydı, ikincisi ise Kara Kemal Bey'in komutasında bulunan sivillerden oluşuyordu. Bunlar haricinde Babıâli'de memur olan muhafaza kuvvetleri ile de anlaşılmıştı. İhtilal planına göre harekât başlar başlamaz Babıâli'yi Harbiye Nezareti'ne bağlayan telefon telleri kesilecek, Matbaa-i Hayriye'nin sahibi Hayri Bey'in bastığı ihtilal beyannameleri halka dağıtılacaktı. Saatler üçü gösterdiğinde Menzil-i Müfettiş-i Umumilik Dairesi'nin önünde Enver Bey, onu bekleyen kıratına binmişti. Enver Bey, bu ihtilalde bayrak adam olarak kullanılmak istiyordu ki cemiyeti bu harekâta ikna eden de ta kendisiydi. Enver Bey'i Babıâli'ye doğru olan yürüyüşte arkasında ve önünde birer saf olacak şekilde subaylar takip ediyor, en önlerinde ise cemiyetin kâtibi Ömer Naci Bey ilerliyordu. Enver Bey'in yanındaki diğer isimler Yakup Cemil, Sapancalı Hakkı Bey ve Talât Bey idi. Ömer Naci Bey kafilenin en önünde hararetli bir biçimde halka nutuklar çekiyor, 2. Abdülhamid idaresinden, 31 Mart Vakası'ndan ve Balkan Harbi'nden söz ediyordu. Babıâli'nin aciziyetini vurguluyor, halkın bu aciz hükümetten kurtulması gerektiğini haykırıyordu. Babıâli'ye doğru ilerleyen bu kafilenin arkasına sokaktan geçen meraklı insanlar da katılmış ve kalabalık ciddi biçimde artmıştı. Nafia Nezareti'nin önüne gelindiğinde Ömer Naci Bey merdivenlere çıkıp hararetli konuşmalarına son hızda devam ediyor ve halktan destek toplamaya çalışıyordu. Vaziyetten dolayı Ömer Naci Bey nutkunu kısa tutmuş, söyleyeceklerini söylemiş ve halkın ilgisini çekmişti. O esnada Sirkeci ve Babıâli tarafındaki kahvelerde konumlanan ittihatçı kimseler saatler üçü gösterir göstermez harekete geçmiş, Babıâli'nin etrafında konumlanmışlardı. Tam bu sırada Heyet-i Vükela toplantısı Babıâli'de süregelmekteydi. Talât ve Enver Bey'in önderliğindeki grup Babıâli'nin önüne geldiğinde kapılar açıldı, içerideki kapıda bekleyen iki ere Sapancalı Hakkı Bey "Selam dur, yolu aç ve geri çekil." şeklinde bir emir verdi. Kapılar açılır açılmaz içeri giren Enver Bey ve ardındakiler Kâmil Paşa'nın makamına doğru ivedilikle ilerlerken istenmeyen bir çatışma vuku buldu. Bu çatışmanın istenmediğini, hatta can kaybının bile istenmediğini Enver Paşa'nın kendi mektuplarından anlayabiliyoruz. Çatışma esnasında Harbiye Nazırı Nazım Paşa, Sadaret Yaveri Nafiz, Harbiye Nezareti Yaveri Kıbrıslı Tevfik ve İttihatçı Mustafa Necip'in de içinde bulunduğu dokuz kişi öldü. Rivayet edilir ki, Enver Bey, Talât Bey ve Yakup Cemil içeri girdiğinde Nazım Paşa Enver'e dönüp "P\zevenkler, siz, beni aldattınız bana verdiğiniz söz böyle miydi?" demiş ve sonrasında Yakup Cemil tarafından vurulmuştu. Hatta Yakup Cemil'in bu icraatı o an Enver Bey ve Talât Bey tarafından hiddetle karşılanmış, fakat daha mühim bir vazifeleri olması dolayısıyla üzerinde çok duramamışlardı. Bu bahsedilen çatışma vuku bulduktan sonra hızla ilerlemeye devam eden ittihatçılar Kâmil Paşa'nın makamına ulaşınca Talât Bey öne atılmış ve Kâmil Paşa'dan istifasını istemişti. Kâmil Paşa'nın "asker ve ahalinin isteği üzerine" istifa ettiğini belirten istifa mektubu Enver Bey tarafından hızla saraya ulaştırıldı. Kâmil Paşa'nın istifası Sultan Mehmet Reşat tarafından kabul edildi ve sultan tarafından ittihatçıların da istediği Mahmut Şevket Paşa sadrazamlık makamına getirildi. Netice olarak Mahmut Şevket Paşa sadrazam olmuş ve Babıâli Baskını bu şekilde tarihe geçmiş oldu. Talât Bey olayın gerekçesini şu şekilde açıklıyordu: "Bu hareket milli şerefimizi kurtarabileceğimizi göstermek için yapılmıştır. Savaşın devamını istemiyoruz. Fakat Edirne'yi de bırakmamaya kararlıyız." Bu olaylar yaşandıktan sonra Almanya'nın İstanbul'daki Büyükelçisi Wangenheim, Alman Dışişleri Bakanlığına olayı rapor etmiş, Osmanlı'nın yavaş yavaş çökmek yerine hızlı ama şerefli bir biçimde çökmeyi tercih ettiğini söylemişti. Osmanlı, Almanlara göre bir nevi "harakiri" yapmıştı. Velhasılkelam, vatanının şerefini kurtarmak için yola çıkan paşalarımız başarılı olmuşlardı.

Tarık Özmen

Bâb-ı Âli Baskını

Kaynakça

1-Hasan Ali Polat, 2.Meşrutiyet Dönemi Siyasi Sürgünler (1908-1918) TTK, 2020

2- Prof. Dr. Mustafa Çolak Prof. Dr. Recep Karacakaya Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Türkiye' de Darbeler. TTK, s.281

Çağlar Aşan Fetih

لَتُـفْتَحَنَّ الْقُسْطَنْطِينِيَّةُ . فَـلَنِعْمَ الْأَمِيرُ أَمِيرُهَا، وَ لَنِعْمَ الْجَيْشُ ذَلِكَ الْجَيْشُ

Medine'den semaya aks eden bu muazzam, muhteşem sözler ile Muhammed yalvaç geleceğe bir ışık tutmuş, bir umut olmuş, bir çağın kapanıp başka bir çağın açılacağının, Roma İmparatorluğu'nun el değiştireceğinin ve İslam'ın bir güneş misali dünyayı aydınlatacağının muştusunu vermişti.

Türk milleti asırlardan beri Anadolu yarımadasında kısraklarını mahmuzlamakta, Türk çerileri kabzaları altından yıldırım misali şimşirlerini havada kavisler çizerek indirmekteydiler. Sultan Tuğrul'un açtığı yoldan, Ebu'l Feth Alparslan Han'ın kırdığı kapıdan akın akın kendilerine tanrı tarafından hediye kılınan bu mübarek beldelere akmışlardı. Anadolu yarımadasını peyder pey feth etmişler, evliyalar, erenler, ulema ve ümera eliyle bu beldeyi ihya etmişler ve mamur kılmışlardı. Kafirler dahi Türk'ün adaletinden, hoş görüsünden payını almışlar ve zalim tekfurlarından kurtulabilmek için Türk'e sığınmışlardı. Ancak Anadolu kıtasında barınmak Türk'e yetmezdi, Türk milleti güneşin doğduğu yerden, battığı yere dek hüküm sürmek ister, atını uçsuz bucaksız bozkırlarda şaha kaldırmak isterdi.

Bu kıtada Türkler zorlu ve çetin imtihanlara tabi tutuldular, evvel Haçlı seferleri, sonra iç isyanlar, sonra Moğol kafirinin işgali ile büyük yaralar ve darbeler aldılar, Anadolu yarımadasına sıkışıp kaldılar. Bu yıllarda yarımada üzerinde kurulan beyliklerden biri, Kemik Kıran Kara Osman'ın beyliği Türk milletine yeni bir ufuk, ülkülerini gerçekleştirmelerinde yeni bir uğraş açtı. Yarımadanın en batısında, kafir ile Türk milletinin arasında uç vazifesi gören Kayı boyu gazileri ve başları Osman kafirler ile amansız mücadeleye girişmişlerdi, lakabının hakkını veren Osman Bey kafirin belini kırıyor, peş peşe kalelerini ve kulelerini deviriyordu. Moğol zulmünden kaçan ve fakirlik çeken Türkmen boyları ise bu yeni parlayan Bey'e devamlı insan kaynağı, iş gücü ve nüfus sağlıyordu. Zaten Roma tekfurları kendi aralarında dahi kavgaya tutuşmuşlar, halkı ise ağır vergilerden, zulümlerden ve açlıktan bezmiş vaziyetteydiler. Kimi zaman hak kendi kendine kaleleri teslim ediyor, kimi zaman ise Osman Bey kılıç zoruyla alıyordu. Türk milleti arasında prestijini iyice artıran Bey Roma'yı kan damlayan kılıcıyla kesip biçiyordu. Kendinden sonra oğlu Orhan Gazi Han durmadı, babasından aldığı beyliği hanlığa çevirdi. Hem siyaseten hem askeri olarak büyük başarılar elde etti, oğlu Şehzade Sultan Süleyman Rumeli'ye çıktı, burada kaleler fethedip ufuklar aştı. Anadolu'ya sıkışan Türk'ü sular, dağlar ötesine taşıdı. Orhan Gazi Han önderliğinde Türk boyları Rumeli'ye aktılar ve burayı vatan yapmak için var güçleriyle kendilerine Rumeli'de yeni bir hayat kurdular resmen zaman ve zemin Türk'ü çağırıyor, garp dünyası Türk'e kucak açıyordu. Yüzyıllar, binyıllar bu medeniyetin gelmesi ve yükselmesi içindi, işte bu yükseliş ise Osman evlatları tarafından gerçekleştiriliyordu. Sultan Orhan oğlu Sultan Murad-I Hüdavendigar tahta geçince devletin kurumsal kimliğini oturttu, Edirne'yi Türk vatanı kılıp burayı başkent yaptı, siyasi dehası ile Anadolu ve Rumeli bölgesini resmen parmağında oynattı, Anadolu'dan Türkmenleri fethedilen yerlere hemen yerleştirip "vatanlaştırma" politikası uyguladı. Murad Han'ın yiğit beyleri Gazi Evrenos, Hacı İlbey, Gazi Fazıl, Kara Timurtaş ve Lala Şahin Paşa'lar akıncılarıyla Rumeli'yi baştan sona biçiyorlar, kaleler düşürüp, kelleler uçuruyorlardı. Osmanlı artık garbın ve şarkın tanıdığı, bildiği İslam dünyasına göre "mücahit", kafir dünyasına göre "korkunç" halini almış, tam manasıyla bir devlet olmuştu. İlk defa "devşirme" sistemi ise yine Sultan Murad döneminde başlamış Hünkâr Hacı Bektaş ile beraber Yeniçeri ocağı kurulmuştu. Sultan doğuda ve batıda birçok fetihler yaptıktan sonra karanlığın orduları tekrar toplandı, büyük haç olan flamalarıyla Türk'ü bu yeni vatanından atmak için Papa'nın çağrısıyla toplandılar. Sultan ise Türk beylerine, gazilere, mücahitlere çağrıda bulundu. Garbın uzun zaman sonra gördüğü en büyük meydan muharebesiydi bu, Türk ordusu bu yaman mukatelede kafir kuvvetlerini dumura uğratmayı bildi ancak muharebe sonrası Gazi Sultan savaş meydanında dolaşırken bir Sırp haini tarafından şehit edildi, uzun uğraşlar vererek vatan yapmaya çalıştığı mübarek Rumeli toprağını asil kanıyla sulayarak bizlere vatan yapmıştı. Kendisinin ilk kanı toprağa düştüğünden beri Rumeli Türk'ün en zarif, en cazip, en gözde anavatanıdır. Daha sonra onun oğlu Yıldırım Bayezid Han, Paşa Yiğit, Hoca Firuz ve yine Evrenos Bey ile beraber Balkan fetihlerini sürdürmüşler, aldıkları emaneti daha ileriye çok daha ileriye taşıdılar, kurt başlı tuğlarını kafirin kalbine değin götürdüler, İstanbul ilk defa bu han döneminde kuşatıldı ancak tam düşecekken doğudan gelen bir başka Türk hakanı sebebiyle fetih ertelenmiş oldu, kader planını bir başka kişiye örmüştü. Bu büyük Türk hakanı Niğbolu'da kafirin kolunu bacağını kırmıştı, uzun bir süre kafirler kendine gelememişti. Devlet paramparça bir haldeyken dahi Osmanlı'ya saldırma

Çağlar Aşan Fetih

"Konstantiniyye muhakkak fethedilecektir. Onu fetheden kumandan ne güzel kumandan, onun askeri ne güzel askerdir..."

güçleri yetmemişti. Yıldırım oğlu Mehmed Han parçalanan, kardeşler arasında bölünen devleti defalarca savaşlara girerek tekrardan kurmuş, nizamı tekrar tesis etmişti. Daha barışçıl bir siyaset izlemiş, devletin dağılan kurumları ile uğraşmıştı. Ancak yine de garp devletleri üzerindeki otoritesini akınlarla, fetihlerle sağlamlaştırdı Anadolu beyliklerini dizginledi, fethin önünü açan büyük hamleler yaptı. Onun oğlu Sultan Koca Murad Han'da babası gibi bir barış siyaseti izleyecekti ki kader fırsat vermedi ve o da dedeleri gibi, babası gibi büyük bir mareşal oldu. Doğuda ve batıda pek çok seferler, zaferler kazandı.

Kendisi de hanlığının ilk yıllarında İstanbul'u kuşattı ancak fetih yine müyesser olmadı, daha sonra Roma'yı haraca bağlamakla yetindi ve garp fetihlerine öncelik verdi. Dönemimde Türk'ün en önemli yurtlarından Selanik'te fethedildi. Sırbistan, Eflak, Arnavutluk, Mora'nın bir kısmı fethedildi, kalan yerlere de büyük akınlar icra edildi. Varna ve Kosova'da boğazımızı kesmek isteyen Haçlı kuvvetlerini büyük bozgunlara uğrattı, meydan savaşlarında ilk defa ateşli silahları kendisi kullandı. Kader ağlarını örmüştü, Koca Murat Han'ın erkek çocuklarının tamamı ölmüş geriye bir tek Mehmed kalmıştı. Han'ın vefatından sonra bu genç adam tahta çıktı...

"Beni Seven Ardımdan Gelsin!"

Sultan Mehmed Han ikinci defa tahta işte bu söz üzerine atını mahmuzlayıp Edirne'ye yola çıkarak geçti. Küçüklüğünden beri özel eğitimler görmüş ilim ve bilimde çok önemli bir noktaya gelmişti. Birçok yabancı bir dil bilmekle beraber musiki, resim, heykel, minyatüre de özel bir merakı ve yeteneği vardı. Çağının çok ötesinde bir entelektüel donanıma, birikime ve zekaya sahipti. Ketum olması da planlarını, hedeflerini gerçekleştirmesinde kendisine büyük bir olanak sağlıyordu. Şahsına Roma Kayzerliği, İslam sultanlığı ve Türk hakanlığını toplamak gayesindeydi. Tahta geçince etrafına barışçıl bir insan izlenimi verdi, garplı devletler ve Roma ile babasının yaptığı antlaşmaları korudu, Roma'ya Şehzade Orhan'ın bakımı için verdiği haracı artırdı. Evvela yönlerini her garba döndüklerinde sırtlarından hançerleyen Karamanoğlu beyliği üzerine çevirdiler. Anadolu'ya sefere çıkıp Seydişehir ve Akşehir'i beylikten geri aldılar. İsyanı bastırıp İbrahim'i dizginlediler. Bu esnada Roma elçileri huzurlarına gelip haracı iki katına çıkartmak istediklerini ve ödenmeyen borçların ödenmesini istediler Han ise bununla ilgileneceğini iletip kendilerini gönderdi. Sefer dönüşü Edirne'ye geldiğinde ise Orhan için verilecek tüm paraya el koyup İstanbul'un ablukaya alınması emrini verdi. Anadolu'da asayişi sağlamıştı, garp ise kendi aralarındaki kavgalarla meşguldü, bir Haçlı seferi imkansızdı. Macarların ise kolu kanadı kırılmış, bellerini doğrultacak kuvvetleri yoktu. İslam dünyasının ve Türk milletinin yüzyıllardır beklediği mübarek fetih için her şey hazırdı.

Dedesinin yaptırdığı Anadolu Hisarı'nın karşısına bir de kendisi Boğazkesen Hisarı'nı yaptırdı, Karadeniz'den gelecek her türlü yardımı böylece kesmiş oldu. Han Erdel'li Urban adında bir top ustasına ve Muslihiddin ile Saruca ağalara büyükçe, menzili uzun, yeri göğü gümbürdeten toplar yaptırdı. "Ne Konstantinopolis ne de Babil'in surlarının karşı koyabileceği bir top." Diye ifade ediyordu Urban usta bu topları. Diğer yandan Kahraman Kral Konstantin ise Papa ve diğer garp devletlerinden yardım istiyordu ancak nafile, yalnızca kendisine Cenova'dan bir birlik ve başında Giustiniani diye bir kumandan gönderilmişti. Şehri tahkim ediyorlar, halkıyla birlikte çalışıyorlar ve Roma'nın bu son ölüm dirim savaşına hazırlanıyorlardı.

Han hazretleri 2 Nisan 1453 tarihinde dağ dayanmaz ordusuyla, kahraman mücahitleriyle şehir önüne geldi ve kuşatma sıkıştırıldı. Aynı gün Haliç dev bir zincirle kapatılarak şehir limanına giriş kapatıldı, bu zincirin bir parçası bugün Harbiye Askeri Müzesinde bulunmaktadır. Han hazretleri toplarında konuşlanmasından sonra Türk ve İslam hukukuna binaen şehre eman dileme hakkı verdi ancak Kral Konstantin bu teklifi reddetti, kahraman kral şehrini savunacaktı...

Roma'nın savunma sistemi de çağının ilerisindeydi, evvela bir hendek vardı, bunun arkasında küçük surlar, onun arkasında bir meydan, onun arkasında bir orta sur ve yine bir meydan ve arkasında bir büyük sur. Hepsinin üstünde Grejuva kullanan, yağ kaynatan, ok çeken ve silahşor askerler, toplar vardı. Türk ordusu hendeği doldurup, küçük suru aşıp, ölüm tarlasından geçip, ikinci suru aşıp, yine bir ölüm tarlasından geçip büyük sura dayanmak zorundaydı ve bu da aşıldıktan sonra ancak şehir alınabilirdi. İki taraf da mühendislerden destek alıyor ve canını dişine takıp bir savaş sanatı icra ediyorlardı. Osmanlı ordusu 18 Nisan'a kadar aralıksız bir bombardıman yaptı, açılan gedikler ol-

Çağlar Aşan Fetih

“Yazdığım her şey saf bir niyetle, temeli çatırdayan medeniyetimin duvarlarında bir parçacık sıva olabilme gayreti iledir.”

olsa da Cenevizli Giustiniani ve adamları hemen gedikleri kapatıyorlar, arkasına da söğüt asmalarını yaslayıp ıslatıyorlar ve surların yıkılmasını zorlaştırıyorlardı. Han bir gece hücumu denedi hendek doldurulup kuleler ilerletildi ancak kuleler Grejuva ile yakıldı, surlara çıkmayı başaran mücahitler ise sıkı bir mukavemetle karşılaşarak esir ve şehit oldular. Donanmada Haliç’te bulunan zinciri kıramıyordu, 20 Nisan’da Baltaoğlu Süleyman komutasındaki 150 Osmanlı kadırgası da 4 kalyonu durduramamıştı. Han sinir nöbetleri geçiriyordu, Baltaoğlu Süleyman’ı idam edecekken araya devletlilerin girmesi ile vazgeçti ancak kaptanı topuzuyla döverek azletti, yerine ise Çalı Beyoğlu Hamza getirildi. Meşhur olan Han’ın atını denize sürerek sesini Baltaoğlu’na duyurmaya çalıştığı savaş bu savaştır, Yeşilköy açıklarında gerçekleşmiştir.

Art arda gelen bu başarısızlıklardan sonra Han ümera ile bir meşveret meclisi kurdu, burada Çandarlı Paşa bir Haçlı ordusunun yardıma geleceği korkusundan kuşatmayı kaldırma ve Roma’yı vergiye bağlama teklifini sundu ancak Zağanos, Molla Gürani, Şehabettin gibi önemli isimlerin reddi ile bu teklif rafa kaldırıldı ve Haliç’e girilmenin yolları konuşuldu köprü dahil birçok fikir sunulsa da Han hazretleri yine zekasını ve bilgisini konuşturdu. Önce Galata etrafındaki hâkim tepelere toplar yerleştirildi ve buradan Haliç içerisindeki Roma donanması ile surlar vuruldu, Galata ahalisi baştan beri çift taraflı çalışıyor hem Türk’e hem Roma’ya yardım ediyordu. Her halde karlı çıkmak isteğindeydi bundan dolayı Han ne isterse yapıyordu, 4 kilometrelik bir mesafeden Beşiktaş’ta bulunan Osmanlı donanması karadan Haliç’e indirilecekti. Geçmişte Çaka Bey’in, Vikinglerin ve Venediklerin uyguladığı bu taktik yine Mehmed Han’ın bilgisini bize göstermektedir.

Güzergâh üzerindeki ağaçlar kesildi, yerlere kalaslar döşenerek üstleri yağlandı ve en önemlisi bunların hepsi Roma’ya belli etmeden yapıldı. 21 Nisan’ı 22 Nisan’a bağlayan gece aynı anda Romanos kapısına bombardıman yapıldı ve gedikler açıldı, Romalıların dikkati bu yöne çekilerek meşgul edildiler. Sabah olduğunda 72 parçalık Osmanlı donanması Haliç’e inmiş ve Roma donanması yok edilmişti, böylece Haliç zinciri de kapatılmış, abluka tamamlanmış ve Kral iyice köşeye sıkışmıştı. Birkaç sefer Roma, Türk gemilerini yakmaya kalkıştıysa da Galata ahalisinin verdiği istihbarat üzerine kadırgaları batırıldı ve esir alınan denizciler şehirden görülecek şekilde öldürüldü. Buna mukabil yalnızca bir Osmanlı gemisi yanmıştı. Kral ise misilleme olarak 265 Türk esiri şehit ettirdi.

Artık Haliç’te yeni bir cephe açılmış, Türk ve Roma topları birbirlerine ateşler açmaya başlamıştı, bu cephenin açılmasıyla Kral Haliç surlarına asker çekmek zorunda kalmış ve diğer bölgeler Türk ordusu açısından rahatlamıştı. Diğer yandan yerin altında da bir savaş sürüyordu Türk lağımcıları surlara doğru kazıyor, Roma askerleri iste onları karşılıyor, madenleri havaya uçuruyorlar, birbirlerini zehirli gazlarla zehirliyorlardı. Belki yüzlerce dehliz açılıp surlara yaklaşılıyordu. Karşılıklı hücumlar, huruç harekatları, top atışları, lağım savaşları 25 Mayıs’a kadar sürdü. Türk ordusunda moraller çökmek üzereydi, Roma’da ise güç, kuvvet kalmamıştı. Sabırlar tükenmek üzereyken manevi iklimi yükseltecek fevkalade olaylar oldu bunlardan biri Muhammed yalvacı evinde misafir eden ve Konstantiniyye’yi fethetmeye gelen orduda olan sahabe büyüklerinden Ebu Eyyûb El- Ensari’nin kabrinin Akşemsettin hazretlerinin teşrifiyle bulunması diğeri ise Ayasofya’nın kubbesi üzerinde mavi ışıklar belirmesi ve dumanlar çıkması olmuştu. Türk ordusu bunun üzerine şevke gelmiş, moraller düzelmişti bu yaşananların kendilerine manevi bir muştu olduğuna inanıyorlardı, Roma tarafını ise bu ışık ve Bakire Meryem’in bir ayin esnasında resminin yere düşüp kaldırılamaması kutsal ruhun kendilerini terk ettiği inancına gark etmişti. 25 Mayıs’ta gelen ve tehdit savuran Macar elçisi hapsedildi. Tekrardan bir meclis kurularak son hücum gününün 29 Mayıs olduğu kararlaştırıldı orduda tellaklar gezerek üç gün yağma hakkının olduğu ve surlara sancağı diken ilk askere Han tarafından ödül verileceği yayıldı. Bu haberler üzerine ordu iyice şevke geldi, tekbir sesleri yeri göğü inletiyor, aylardır çalan kös ve zurna sesleri arşı inletip, arzı titretiyordu. Bugünden itibaren kuşatmanın tüm azalarında bulunan toplar aralıksız bombardımana başladı, Roma birliklerine toparlanma fırsatı verilmeden toplar gümbürdetiliyordu. Gemilerden, çadırlara kadar her yer ışıklandırılmıştı, geceleri dahi gündüz gibi geçiyor, hiç durmadan bombardıman yapılıyordu. 29 Mayıs 1453 sabahı Han hazretleri ordusuyla sabah namazını kıldı daha sonra ordusuna muazzam bir konuşma yaptı. Daha sonra mehter takımı hücum marşını çalmaya başladı.

Evvela Hristiyan ve ihtiyarlar önden gidip merdivenleri yerleştirdiler peşlerine azaplar ve Türk köylerinden gelenler hücuma kalktı en sonda bizzat

hünkâr ve kapıkulu askerleri ilerlediler. İlk iki grup Roma askerlerini epeyce yordu, Şahi topunun gümbürdemesiyle Romanos kapısının yakınlarında yeniçerilere bir gedik açıldı ve diğer bir kapı olan Kerkoporta kapısı da yeniçeriler tarafından açılarak içeriye girişler başladı. Kral ve maiyeti Romanos kapısında kahramanca, yiğitçe dövüşüyorlar sıkı bir mukavemet ediyorlardı ancak artık çok geçti, Türk erleri her yerden şehre giriyorlardı. Giustiniani çok ağır yaralanmıştı ve Kral'ın "kal!" ricasına rağmen limana götürüldü, Kral yalnız şekilde vatanını savunuyordu. Türk askerleri şehrin içlerine kadar girdiler, ordu ağırlıkları dahi şehre çekiliyordu, kahraman Kral Konstantin surların içerisinde etrafını saran yeniçerilere mukavemet ederken sırtından, boynundan ve yüzünden aldığı kılıç darbeleriyle asil kanının son damlasını da vatanına akıtarak ölmüş, tarihin üzerine yüklediği son ve en büyük vazifesini ifa ederek tarihin altın sayfalarında yerini almıştı. Haliç'te direnen son üç burçta Han'ın evlerine dönmesine müsaade etmesiyle düştü ve şehir tamamen Türk ordusunun eline geçti, yağma başladı.

Artık Mehmed Han Roma Kayzeri olmuş ve hedefine daha 21 yaşında iken ulaşmıştı, güneşli bir sabah vakti Romanos kapısından maiyetiyle beraber girerken hem Roma imparatoru hem İslam sultanı hem Türk hakanı olmuştu. Ağır ağır Ayasofya önüne kadar ilerledi, burada atından inip yere eğildi ve toprağı öptü. Tarih ve mahşeri vicdan ayağa kalkmış artık Fatih olan İmparator Mehmed'i feyzle, gururla izliyor. Evliyalar, erenler, alperenler, sahabeler, şehit ve gaziler, tüm ecdat mezarlarından doğrulmuş bu muazzam zaferi, Türk'ün tarihteki yerinin somut halini, bir milletin geçit resmini yaşlı gözlerle görüyorlardı. Kuşlar, nebatat Türk'ün ayak sesini terennüm ediyor, arş ve arz bu ihtişam karşısında titriyordu.

İmparator hazretleri Ayasofya'ya girdi, burayı incelerken kiliseye sığınmış olan halka eman verdi, mermerleri sökmeye çalışan yeniçerileri görünce ise şehrin yapısına zarar geleceği çekincesinden dolayı yağmayı sonlandırdı. Şehzade Orhan surlardan atlayarak intihar etti, Paleologos hanedanı mensupları ise şehri terk ederek Mora'ya kaçtı, Galata eşrafı burayı da İmparator'a teslim etti. Zaferden sonra Hristiyanlara dokunulmadı, bir patrik atanarak kendilerine göre mahkeme kurabilecekleri, yaşayabilecekleri belirtildi. Diğer kiliseler de patrikhaneye bağlandı, Yahudilere ise ayrı imtiyazlar tanındı. Kahraman Kral Konstantin'e şanına layık bir cenaze merasimi düzenlendi, şehrin tahrip olan azaları, surları ve diğer tüm yapıları mamur edildi. Şehirde devletin kurumları oturtulmaya başlandı, Ayasofya camiye çevrildi, şehre Türk ve Müslüman ahali yerleştirilmeye başlandı.

Konstantiniyye artık beklediği Türk'e, yalvaç Muhammed'in muştuladığı orduya kavuşmuş, Türk'ün ezeli ve ebedi asla terk etmeyeceği vatanı olmuştu. 21 yaşında bir Türk bir çağ kapatmış, yeni bir çağ açmış Roma İmparatorluğunu bünyesine almıştı. Bu fetihten sonra Türk milleti ve İmparator İslam milletleri nazarında "kahraman kurtarıcı" garp ve kafir milletleri nazarında "muhteşem, fatih" olarak anılmaya başlanmış ve kürenin merkezine kendisini oturtmuştu...

Değerli okurlar, İstanbul'un fethi yalnızca bir askeri başarı, bir savaş sanatı değildir. Bu fetih bizden önce gelenlere, bizlere ve sonra gelecek olanlara bir ülkü, bir kızıl elma, bir milli şuur emanetidir. Türk'ün bir toplumdan öte yaşayan bir varlık olduğunun, her şeyiyle cihanşümul bir kudret olduğunun hülasa kim olduğunun ispatıdır. Bu fetih bizlere aklın ve imanın öneminin, ülkü ve milli şuur sahibi olmanın değerinin somut göstergesidir. Yazıma işte bu göstergeyi ve ispatı kavrayabilmiş şairimizin muhteşem dizeleriyle son vermek istiyorum, okuduğunuz için teşekkür ediyor, bu fethi hakkıyla tefekkür etmemizi umuyor İstanbul'u fetheden güzel kumandanın ve güzel askerlerinin aziz hatıraları önünde tazimle eğiliyor, mübarek ellerinden öpüp kendilerine Allah'tan rahmet diliyorum.

Bilmem, neden gündelik işlerle telâştasın
Kızım, sen de Fâtihler doğuracak yaştasın!
Delikanlım! işaret aldığın gün atandan!
Yürüyeceksin! Millet yürüyecek arkandan!
Sana selâm getirdim Ulubatlı Hasan'dan!
Sen ki burçlara bayrak olacak kumaştasın;
Fatih'in İstanbul'u fethettiği yaştasın!
Bırak, bozuk saatler yalan yanlış işlesin!
Çelebiler çekilip haremlerde kışlasın!
Yürü aslanım, fetih hazırlığı başlasın
Yürü, hâlâ ne diye kendinle savaştasın?
Fatih'in İstanbul'u fethettiği yaştasın!

Arif Nihat Asya

Rauf Köse

-Türkiye'nin Asıl Meselesi-

Ömer Kurt

-Osmanlı'yı At Hırsızları mı kurdu?-

Ahmet Çakır

-İslam Harfleri ve Türkler-

Kerim Berke Ataş

-Türkiye'deki Herkes Türk ve Müslümandır-

Emin / axiomism

-Medeniyet Avrupa mı?-

Yunuscan Akbulut

-İki Vatanperver Gencin Çekişmesi-

Ömer Kurt

-Bâb-ı Âli Baskını-

Tarık Özmen

-Çağlar Açan Fetih-

Rauf Köse